NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. WYDANIE II.

Rok X. Kraków, sobota 21 maja 1927 Nr. 131

NOWY DZIENNIK

Adres administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Num… 79. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
…a Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK".
…nikaty należy nadsyłać wprost do Administracji.
…aty przesłane redakcji nie będą uwzględnione.
…akcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
…aczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85, wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagranicz. o 100% droższe.

Konstytucja winna!...

Polska partja socjalistyczna Wsch. Małopolski powzięła uchwałę aktywnie zbojkotować wybory do rad miejskich, zarządzone na zasadzie kurjalnej ordynacji wyborczej. „Aktywny bojkot" tłumaczą w kołach socjalistycznych jako nieograniczenie się tylko do wstrzymania się od głosowania, ale jako decyzję wszczęcia na szeroką skalę zakrojonej propagandy, zmierzającej do wpłynięcia na rząd, aby cofnął zarządzenie wyborów, — względnie do spowodowania innych ugrupowań demokratycznych do zbojkotowania wyborów. W ten sposób usiłuje polska partja socjalistyczna wywrzeć bezpośredni albo pośredni nacisk na Rząd.

Jaki ten nacisk będzie miał skutek, chwilowo niewiadodo. W każdym razie w całym kraju przygotowania do wyborów kurjalnych są w pełnym toku. Kurjozum kurjalnych wyborów do samorządów w demokratycznej republice, posiadającej pięcioprzymiotnikowe prawo głosowania do ciał ustawodawczych, nie wymaga bliższych komentarzy.

A jednak! Fakt zarządzenia wyborów kurjalnych przez rząd, w którym zasiada wybitny — do niedawna — przedstawiciel P. P. S. i uchwała polskiej partji socjalistycznej co do zbojkotowania wyborów nasuwa poważne refleksje na stary temat polityki polskiej, usiłującej pogodzić zasady społecznej demokracji i politycznej reakcji. Na tym to ciężkim punkcie utknęły projekty ustaw samorządowych w Sejmie, skutkiem czego rząd uważał się za uprawnionego czy zmuszonego do zarządzenia obecnych wyborów kurjalnych w Wschodniej Małopolsce. I na tym punkcie utknie jeszcze niejednokrotnie polityka polska, aż — świadoma swego powołania i rzeczywistości — polska racja stanu, nie zdobędzie się na odwagę popatrzenia prawdzie w oczy i uwzględnienia tej prawdy w konsekwetnych czynach.

Polityka dąży do stworzenia pewnego stanu rzeczy. Ale tylko nieopatrzna polityka miesza cel, do którego dąży, z środkami, któremi dysponuje. Kto wpatrzony w wymarzony miraż przyszłości, nie dostrzega realnej rzeczywistości, ten stoi na niepewnym gruncie, który każdego czasu może się pod nim zapaść. Tą ślepotą jest ciężko dotknięty polski nacjonalizm, który mimo chwilowego osłabienia zorganizowanych politycznych ugrupowań nacjonalistycznych, jako idea i jako nastrój wpływem swoim sięga głęboko w szeregi formalnie nienacjonalistycznych stronnictw polskich. Mozolna praca i burzliwe dyskusje nad projektami ustaw samorządowych w Sejmie dowiodły tego bardzo wyraźnie...

Na stosowanie ustaw wyjątkowych konstytucja nie pozwala. Konstytucja jest też dlatego najniebezpieczniejszym wrogiem wojującego nacjonalizmu... o ile wkorzenione poczucie praworządności nie pozwala łamać ustawy formalnie obowiązującej. Tak bardzo poczucie praworządności u nas wkorzenionem nie jest... I dlatego byliśmy zawsze świadkami bezceremonjalnego tworzenia przepaści między martwą literą konstytucji, a żywą praktyką administracyjną... Całkowicie jednak od więzów zasad konstytucyjnych uwolnić się niepodobna! Stąd wynikła teza narodowego przykazania: złożenia na ołtarzu interesu narodowego, interesów gospodarczych poszczególnych klas. W praktyce szczytne to hasło wygląda tak: ponieważ ludność żydowska jest ludnością miejską, a nie można — z powodu konstytucji — całkiem jaskrawo dawać pewnych praw polskiej ludności miejskiej, nie dając ich mieszczaństwu żydowskiemu, więc musi chrześcijańska ludność miejska „w interesie narodowym" zgodzić się na upośledzenie, bo ono wymierzone jest przeciw ludności żydowskiej i jej większość w państwie, jako w miastach zamieszkałą, dotyka.. Tą drogą można „zgodnie z konstytucją" dojść do celu, bo ludność żydowska jest w swej przeważającej liczbie skupioną w kilku zawodach. Polityka eksterminacyjna przeciw tym zawodom daje się usprawiedliwić względami gospodarczymi, polityką gospodarczą.... Niszczy się Żydów, nie narusza się konstytucji! Ale... temu procesowi zniszczenia muszą uledz i muszą się poddać — nieliczne stosunkowo coprawda, jednak — rdzennie polskie elementy tych zawodów.

Na naszym przykładzie: Przy systemie kurjalnym z jego postanowieniami o uprzywilejowanem stanowisku urzędników, opanowujących całkowicie pierwsze koło wyborcze, polski element w miastach o przeważającej liczbie niepolskiej ludności ma zawsze zapewnione zastępstwo. Nie tak przedstawiałaby się gdzienie gdzie sprawa przy wyborach powszechnych. Lecz z elementu polskiego w ten sposób dochodzą do głosu i do władzy jedynie przedstawiciele biurokracji i burżuazji. Zaś robotnik polski, gotów do wielu ofiar dla ojczyzny, czego dowiódł w okresie walki o niepodległość, snać nie jest już teraz gotów być tym, który wyłącznie kosztem swego interesu ma się stać obrońcą polskości, bo w praktyce to oznacza, że robotnik ma zrezygnować z zastępstwa w Radzie miejskiej na rzecz polskiej burżuazji.

Dzierżyciele monopolu patrjotycznego głoszą, że polskość jest w niebezpieczeństwie i że niebezpieczeństwo grozi też, gdy polscy robotnicy w porozumieniu z gospodarczo im pokrewnemi grupami innych narodowości uzyskają odpowiednie zastępstwo dla polskich robotników. Mogłoby to bowiem nastąpić za cenę porozumienia, koncedującego odpowiednie zastępstwo robotnikom żydowskim i ukraińskim. Tego nie wolno w imię polskości! Polskość znaczy sztuczna ordynacja wyborcza dająca stosunkową przewagę elementowi burżuazyjnemu polskiemu nad elementem burżuazyjnym innych narodowości i bezwzględną przewagę polskiemu elementowi burżuazyjnemu nad polskim robotnikiem!

Mówimy o robotnikach ze względu na ostatnią uchwałę PPS, która jest wyrazem protestu, przeciwko takiej „polityce narodowej". Odnosi się to w wyższym stopniu do polskiego mieszczaństwa w polityce miejskiej i ogólno-państwowej. Lecz ten właśnie element potulnie zgadzał się dotąd na niszczenie jego pozycji gospodarczej „w narodowym" interesie zniszczenia przez to większości Żydów w miastach. Ale i tu przyjść musi ocknienie. I już zaczyna przychodzić. Bo w państwie o ludności narodowościowo mieszanej i ustroju konstytucyjnym nie ma innego sposobu na uszczuplenie praw mniejszości narodowych, jak przez równoczesne uszczuplenie praw pewnych grup ludności własnej. Długo te grupy ludności polskiej nie będą się godzić na to, by jedynie one i to całą ceną tej polityki narodowej płaciły... Doprowadzi to wcześniej, czy później do krytycznej oceny dróg i celów narodowej polityki w prawdziwem tego słowa znaczeniu.

Drogi te skrzyżują się wówczas z drogami innych narodowości. Na tem skrzyżowaniu wznie sie się wielki słup orjentacyjny, wskazujący wszystkim wspólną drogę w solidarnym interesie własnym i interesie państwa, budowanem na zasadzie — zgodnej — nietylko z słowem, ale i z duchem konstytucji — równości praw i solidarnej o prawa walki.

Poseł Dr. Abraham Insler.

Prezydent Doumergue o przyjaźni francusko-angielskiej

Londyn. 18. 5. PAT. Przemawiając podczas bankietu w Guidhalle prezydent Doumergue dał wyraz uczuciom gorącej przyjaźni łączącej Anglję i Francję. Przyjaźń ta — mówił prezydent — wzmocniona została jeszcze przez doświadczenia wielkiej wojny. Utrzymanie pokoju zależy od zgodnego współdziałania Anglji i Francji. Następnie prezydent Doumergue podkreślił, że wszyscy prawdziwi zwolennicy pokoju zostali by ogromnie poruszeni, gdyby przyjaźń francusko-brytyjska zaczęła się oziębiać i gdyby porozumienie istniejące między Anglją a Francją stało się mniej serdeczne. Oba te państwa winny w miarę możności ze sobą współpracować, mogąc uzupełniać się harmonijnie w pracy nad gospodarczym i finansowym odrodzeniem świata.

Konferencja Brianda z Chamberlainem

Londyn. 19. 5. PAT. Donoszą oficjalnie, że Briand i Chamberlain odbyli dłuższą naradę, w czasie której zastanawiali się nad różnemi zagadnieniami międzynarodowemi. Narady, które utrzymane były w tonie bardzo przyjaznym wykazały całkowitą zgodność zapatrywań obu ministrów. Stwierdzili oni raz jeszcze trwałość entente cordiale pomiędzy Francją a Wielką Brytanją i potrzebę dalszego zacieśniania łączących je węzłów. Scisłe porozumienie bowiem między Francją a Anglją stanowi najpewniejszą podstawę pokoju europejskiego.

Gorączka przedwyborcza w Warszawie

Chuligański napad pałkarzy na lokal wyborczy Hitachdutu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 5. Sin. Agitacja wyborcza w Warszawie doszła już do kulminacyjnego punktu. Wszystkie ulice pełne są kartek, ulotek i plakatów wyborczych. Na ulicy żydowskiej wre walka głównie między listą 16 (Blok narodowy) a 4 (Bund). na ulicy polskiej między 12 (KOPS) a 2 (PPS). Nie obeszło się również bez ekscesów. I tak np. do lokalu Hitachdutu weszła grupa uzbrojonych pałkarzy z pod znaku Poale-Sjonu (prawicy), którzy pobili członków komitetu wyborczego.

Nieprawdziwa wiedomość o powrocie p. Młynarskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 V. Sin. Wiadomość, która się okazała dziś w prasie o powrocie p. Młynarskiego z Paryża jest nieprawdziwą. Ostatnie wiadomości w sprawie rokowań o pożyczkę są pomyślne. Mimo to pan Młynarski pozostanie jeszcze kilka dni w Paryżu.

Wizyta posła niemieckiego w Warszawie u min. Zaleskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 5. Sin. Dziś poseł niemiecki **Rauscher** odwiedził pana ministra spraw zagranicznych Zaleskiego, przyczem nastąpiła wymiana ratyfikowanych umów między Polską a Niemcami jak np. umowy o ruchu granicznym i i. Krążą pogłoski, że w czasie rozmowy poruszono jednocześnie sprawę nawiązania rokowań polsko-niemieckich. Poruszono również sprawę wycieczki polskiej parlamentarzystów polskich do Niemiec.

Otwarcie parlamentu austrjackiego

Wiedeń, 19 5. PAT. Odbyło się pierwsze posiedzenie nowowybranej rady narodowej. Galerje były przepełnione. Dotychczasowy prezydent rady narodowej Miklas chrześcijańsko-socjalny został jednomyślnie powtórnie obrany. Również wybrano dotychczasowego wiceprezydenta Elerscha (socjaldemokrata) i dr Wabera (niemiecko-narodowy). Miklas wygłosił mowę, w której oświadczył, że rada narodowa będzie pracować w duchu wzajemnego porozumienia dla ludu i ojczyzny a równocześnie dla całego narodu niemieckiego. Przyznajemy się powiedział Miklas z dumą do przynależności do narodu niemieckiego. Wybór nowego rządu nastąpi jutro.

Nowy gabinet Seipla

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 19 5. (D) Dziś odbyło się drugie posiedzenie nowej Rady narod. Gabinet rządu austrjackiego został wybrany w następującym składzie: Kanclerz dr. **Seipel**, wicekanclerz Karol **Hartleb**, oświata **Schmitz**, sprawy społeczne **J. Resch**, minister skarbu dr. Wiktor **Kienböck**, rolnictwo Andrzej **Thaler**, handel i przemysł **J. Schürf**, wojsko **K. Vangoin**, minister bez portfelu dr. **F. Dinghofer**. Skrutynjum wykazało 94 głosów za, 70 przeciw. W imieniu nowego rządu oświadczył kanclerz Seipel, że wybór przyjmuje.

Przygotowania do II. kongresu mniejszości narodowych

Wiedeń. 19. 5. ŻAT. Z inicjatywy generalnego sekretarjatu biura mniejszości narodowych odbyła się tu konferencja licznej grupy przedstawicieli mniejszości narodowych z Czechosłowacji, Węgier, Polski, Jugosławji i Włoch, celem opracowania porządku dziennego II. kongresu mniejszości narodowych, który odbędzie się w drugiej połowie sierpnia w Genewie. W najbliższym czasie odbędzie się posiedzenie egzekutywy kongresu mniejszości narodowych, na którem będą zatwierdzone uchwały obecnej konferencji wstępnej we Wiedniu. W egzekutywie tej Żydzi są reprezentowani przez dra Leona Motzkina, który jest członkiem prezydjum.

Delegacja sowiecka opuszcza Genewę?

Berlin. 19. 5. PAT. „Deutsches Tageszeitung" donosi z Genewy, że delegacja rosyjska po wysłaniu swego sprawozdania z wczorajszych posiedzeń komisyjnych otrzymała z Moskwy nowe instrukcje, według których delegacja ma opuścić Genewę przed zakończeniem konferencji gospodarczej, jeżeli nie otrzyma zadość uczynienia, przyajmniej w tej formie. że międzynarodowa konferencja gospodarcza uzna wyraźnie w odpowiedniej rezolucji możliwość równoczesnego obok siebie istnienia 2 systemów gospodarczych.

Naruszenie praw międzynar. przez Niemcy w czasie wojny

Do jakich wniosków doszła podkomisja Reichstagu.

Berlin. 19. 5. PAT. Specjalna podkomisja Reichstagu, badająca fakty naruszenia praw międzynarodowych w czasie wojny przedłożyła dziś Reichstagowi częściowe sprowozdanie ze swej pracy. Bombardowanie Paryża i Londynu i wojnę gazową uznała za uzasadnione. Sprawa naruszenia neutralności Belgji nie została jeszcze całkowicie zbadana. Natomiast w sprawie deportacji 70.000 robotników belgijskich w latach 1916—17 większość komisji oświadczyła, że nie może powziąść ostatecznej decyzji, mniejszość zaś uznała deportację za naruszenie praw międzynarodowych.

Narada w sprawie mniejszości niemieckiej w Polsce

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa. 19 5. Sin. Dziś odbyła się **konferencja z udziałem wicepremjera Bartla, ministra spraw zagr. Zaleskiego i ministra Staniewicza, poświęcona sprawie niemieckiej w Polsce.**

Jeszcze o zajściach w Rybniku

Praga. 19. 5. PAT. „Deutsche Presse" **ogłasza** alarmującą depeszę o przebiegu **niedzielnych** wyborów gminnych w Rybniku, o **gwałtach** wyborczych na korzyść listy **polskiej, o pobiciu** redaktora „Oberschlesische Kurjer" **Hergera** i o skardze, jaką z tej racji mają **wnieść** Niemcy do Ligi Narodów.

Protesty niemieckie

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Katowice, 19 5. (D) **Poseł niemiecki do sejmu śląskiego dr Pent wystosował do marszałka Piłsudskiego telegram z protestem przeciwko zajściom w Rybniku. Podobne telegramy wysłali do p. premjera przedstawiciele szeregu organizacyj niemieckich na Górnym Śląsku.**

Śledztwo w sprawie Straży Narodowej

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 5. Sin. **Śledztwo w sprawie działalności Straży Narodowej trwa w dalszym ciągu, wobec czego aresztowani pozostają nadal w więzieniu. Lokal jest w dalszym ciągu opieczętowany.**

Przywódcy Hapoel Hacair w Warszawie

Warszawa, 19 5. ŻAT. Dziś przybyli z Palestyny do Warszawy przedstawiciele Hapoel Hacair, Nachum Twerski, Eljezer Kapłan, dr. Abraham Kacenelson i dr Jakób Ellman. Będą oni brali udział w naradach sjonistycznych organizacyj robotniczych, które się odbędą wkrótce w Warszawie.

Narada w sprawie zakupu zboża

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 V. Sin. **Dziś w prezydjum rady ministrów odbywały się dalsze narady z udziałem przedstawicieli ministerstw w sprawie zakupów zboża za granicą i walki z drożyzną. W naradach brał udział wicepremjer Bartel.**

Secesja opozycji z posiedzenia komisji budżetowej senatu czeskiego

Praga. 19. 5. PAT. **Komisja budżetowa senatu obraduje nad reformą podatkową. Cała opozycja gremjalnie opuściła salę komisyjną i nie weźmie udziału w dalszych posiedzeniach ponieważ większość odrzuciła jej żądanie domagające się stenograficznego protokołowania wszystkich przemówień.**

Prezydent Doumergue opuścił Londyn

Londyn, 19 5. PAT. Prezydent Doumergue i minister Briand odjechali do Francji. Przed odjazdem zwiedzili jeszcze międzynarodową galerję sztuk.

* * *

Londyn. 18. 5. PAT. **Według obiegających pogłosek przedmiotem obrad między Chamberlainem a Briandem była sprawa zatargu włosko-jugosłowiańskiego, stosunków z Sowietami, wypadków w Chinach i rokowania w kwestji Tangeru.**

Umowa w sprawie Gdańska przyjęta przez Reichstag

Berlin, 19 5. (T) **Umowa pomiędzy Polską a Niemcami a wolnem miastem Gdańskiem w sprawie wykonania artykułu 312 traktatu wersalskiego została uchwalona w trzech czytaniach przez Reichstag.**

Projekt dekretu o wykonywaniu praktyki dentystycznej

Na piątkowem posiedzeniu Rady Ministrów przyjęto — jak już o tem donosiliśmy — projekt dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o wykonywaniu praktyki dentystycznej.

Artykuł 1. dekretu brzmi: Praktykę lekarsko-dentystyczną, polegającą na wykonywaniu wszelkich zabiegów lekarskich i techniczno-dentystycznych, mogą się zajmować osoby, które są: 1) obywatelami Państwa Polskiego; 2) posiadają dyplomy lekarskie, wydawane lub uznane przez Państwowy Instytut Dentystyczny: 3) odbyły jednoroczną praktykę przygotowawczą w czasie trwania studjów lub po ich ukończeniu. Warunki odbywania praktyki przygotowawczej, wskazanej w punkcie trzecim z artykułu niniejszego, określi rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w porozumieniu z Ministerstwem Oświaty.

Artykuł 2: Poza osobami w artykule pierwszym wymienionemi zajmować się wykonywaniem praktyki lekarsko-dentystycznej mogą, o ile są obywatelami państwa polskiego: 1) Osoby, posiadające dyplomy lekarskie, na podstawie ustawy z 2 grudnia 1921 roku. 2) lekarze posiadający dyplomy, wydane przez uniwersytet byłego cesarstwa rosyjskiego przed 27 listopada 1917 roku. 3) lekarze dentyści, którzy uzyskali aprobatę, uprawniającą do wykonywania praktyki dentystycznej w Państwie Niemieckiem przed 27 grudnia 1918 roku. 4) osoby posiadające aprobatę na stopień lekarza dentysty, wydaną przez komisje egzaminacyjne na lekarzy dentystów. 5) osoby, posiadające świadectwa z ukończenia szkół lekarsko-dentystycznych, znajdujących się na obszarze b. cesarstwa rosyjskiego, o ile zgłoszą swoje uprawnienia w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, w terminie czteromiesięcznym od chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i złożą najpóźniej w ciągu 2-ch lat od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, egzamin na lekarza-dentystę przed właściwą komisją uniwersytecką, w zakresie ustalonym dotychczas obowiązującymi przepisami.

Art. 3. daje możność ministerstwu spraw wewnętrznych wydania pozwolenia na uprawnienie praktyki lekarsko-dentystycznej, m. in. osobom, o ile przez zamążpójście za cudzoziemca utraciły prawa do wykonywania praktyki, tylko w tym wypadku, gdy zajmowały się wykonywaniem praktyki lekarsko-dentystycznej w Polsce, z zastrzeżeniem prawa wzajemności.

Art. 4. nadaje wyżej wspomnianym osobom tytuł lekarza dentysty.

Art. 9. stwierdza, że kierownikiem przychodni może być lekarz-dentysta z trzechletnią praktyką dentystyczną.

Art. 10. stwierdza, że kierownikiem przychodni lekarsko-dentystycznej oraz lekarz-dentysta, zajmujący się praktyką prywatną winni zgłosić władzy administracyjnej pierwszej instancji osoby, wykonywujące u nich praktykę lekarsko-dentystyczną.

Orędzie pokojowe angielskich dzieci

Przed pięciu laty uchwaliła dziatwa szkolna Walji obchodzić uroczyście dzień 18 maja 1899, w którym zwołany został pierwszy kongres pokojowy do Hagi. Tę inicjatywę walijskich dzieci poparły dzieci innych okolic angielskich a także dzieci Francji, Belgji, Szwajcarji, Włoch, Polski, południowej i północnej Ameryki. Onegdaj — 18 bm. — drogą radja opublikowano w pięciu językach orędzie pokojowe dzieci angielskich.

Francuskie ministerstwo oświaty wydało komunikat, w którym stwierdza doniosłość tej pokojowej demonstracji. Minister Herriot polecił, by to orędzie angielskich dzieci odczytane zostało w szkołach francuskich. Orędzie to brzmi:

„My, dzieci Walji, posyłamy dzieciom we wszystkich krajach świata nasze serdeczne pozdrowienia.

Czy nie zechcecie, wy miljony naszych braci, poprzeć młodzieńczym swym entuzjazmem usiłowania tych wszystkich, którzy dążą do tego, by koniec położyć wszystkim krwawym zatargom narodów całego świata? Jeśli zechcecie, jeśli nasza wyprawa krzyżowa uwieńczona zostanie pomyślnym rezultatem, nadejdzie dzień, w którym my, jako już dojrzali mężczyźni i kobiety, dumni będziemy, że należymy do kraju, w którym się urodziliśmy, ale ani nie nienawidzimy, ani nie zabijamy innych ludzi.

Niech żyje Liga Narodów, opiekunka wszystkich matek, ognisk rodzinnych i młodzieży całego świata!

Odpowiedzi i wyrazy sympatji od szkół, związków młodzieży i przyjaciół pokoju przyjmuje z podziękowaniem M. G. Davies, kierownik galickiej unji dla S. T. M. X. Richmond Terrase, Park Place Cardiff England."

Walka z żywiołem Missisipi

(—i) Nowy Orlean, drugie po Nowym Jorku miasto portowe w Stanach Zjednoczonych, jeszcze egzystuje. Jak długo — okaże najbliższa przyszłość. Inżynierowie rzeczni obliczyli, że w tych dniach nastąpi punkt kulminacyjny wylewu Missisipi, a wtenczas okaże się, czy te z takim wysiłkiem i nakładem ludzkiej pracy zbudowane tamy rzeczne potrafią wytrzymać napór rozszalałego żywiołu. Gigantyczna jest to walka między żywiołem a ludzką wolą. Miasto półmiljonowe o dziwnej strukturze ludności, która jest produktem skrzyżowania się krwi francuskiej, angielskiej, murzyńskiej i indyjskiej, wysunięte jest teraz jako posterunek wytężonego ludzkiego heroizmu.

Indyjskie plemiona, które nadały tej dzikiej i potężnej rzece nazwę, mogą obecnie na Missisipi spoglądać jako na zemstę ich ziemi rodzinnej, wydartej im przemocą ręką „białych twarzy". Teraz Indjanie, te ofiary europejskiej cywilizacji, którą raczej nazwać można alkoholo- lub też syfilizacją, są na wymarciu, a ich resztki żyją pod opieką rządu jak gdyby ginąca zwierzyna w ogrodzie zoologicznym. Na ich miejsce przyszedł Amerykanin, ten trzeźwy Yankes i wmówił w siebie, że techniką swoją potrafi ujarzmić nietylko człowieka lecz i przyrodę.

Od tygodni trwa ta walka człowieka białego z potężnie się piętrzącemi falami Missisipi. Jest to walka człowieka białego z potężnie się piętrzącemi falami Missisipi. — Jest to walka człowieka białego, bo ludność murzyńska chciała uciec przed tem niebezpieczeństwem, lecz przeszkodził jej w tem biały człowiek, który z rewolwerem w ręku zmusił ją do wytrwania. Przeszło pół miljona ludności znajduje się teraz bez dachu nad głową. Mieszkają ci ludzie na cyplach drzew, na wystających ponad fale wód skałach. Głód zagląda im w oczy, a choroby zaczynają się mnożyć. Nad zalanemi szeroko obszarami krążą aeroplany, dostarczające tej jedynej, podziw wzbudzającej armji — pokarmu i medykamentów.

A tymczasem plantatorzy bawełny i cukru zacierają ręce z radości. Missisipi zalała prawie całe terytorjum przeznaczone na uprawę bawełny i wszystkie prawie plantacje cukrowe. Gdy więc farmerzy prowadzą walkę z żywiołem, na giełdzie nowojorskiej i liverpoolskiej eksporterzy i importerzy bawełny obliczają już swoje zyski. Już w zeszłym roku myślano o ograniczeniu produkcji, ponieważ cena się nie kalkulowała. Teraz rzeka Missisipi przyszła z pomocą plantatorom i giełdziarzom. Dnia 3 stycznia br. notowała giełda nowojorska cenę bawełny 12.8 centów, a już 15 maja br. kurs osiągnął 16 centów. A więc prawie podskoczył o czwartą część. Tak to giełda nawet z głębi Missisipi wydobywa swoje dywidendy....

A farmerzy na cyplach drzew i na wystających skałach wyczekują, czy te z takim mozołem budowane tamy wodne potrafią wytrzymać napór żywiołu...

KĄCIK DLA PAN.

Letnie sukienki

Letnie sukienki mają tę stanowczą przewagę nad zimowemi, że są daleko tańsze, można więc ich sobie sprawić więcej. A ponieważ obmyślanie nowego stroju jest przyjemnością każdej kobiety, jest to więc poważnym plusem. Mowa tu oczywiście nie o jedwabnych, strojniejszych sukienkach, lecz o skromnych muślinowych, etaminowych, kreponowych i innych wdzięcznych i powiewnych, których największem bogactwem jest piękny dobór barw i deseni.

Jest też w sukienkach letnich kilka zasadniczych typów, które je urozmaicają. Pierwszy — skromniutki, dziewczęcy rodzaj sukienki sportowej, z kołnierzykiem, wiązanym pod szyją, mankietami przy długich rękawkach i paseczkiem trochę powyżej bioder, odcinającym zlekka wyrzucane plecy. Spódniczka w tych sukienkach bywa zwykle zlekka marszczona, układana w przyrpasowane fałdy, plisy, czasem zaś w parę fałd, drobniutko zakarbowanych.

Drugi rodzaj — to sukienki również skromne i proste w linji, ale pozwalające sobie na pewien odskok od typu sportowego. Ulubionym fasonem jest je jednak spódniczka przymarszczona z przodu z ...skiem, spiętym klamrą, przytrzymującą kilka fałd, tzw. fason egipski. Modne są także fartuszki narzucane, lub karbowane, zwisające od paska, a czasem przez całą długość sukni, od wycięcia szyi. Wycięcia bywają dowolnego kształtu — modne są zarówno okrągłe, jak spiczaste — zależnie od fasonu sukni dobiera się lepiej pasujące. Rękawki, aczkolwiek przy sukniach fantazyjnych przeważnie krótkie, przy sportowych mogą być zarówno krótkie, jak długie.

Kombinacja kolorowego jumperka z gładką spódniczką jest niezmiennie modna i elegancka.

Przy wielkich fasonach fantazyjnych niesłychanie modne są połączenia materji gładkiej z deseniowemi. Pozwala to na zużytkowanie zeszłorocznych i jeszcze dawniejszych sukienek, z których można stworzyć nowe i eleganckie odmiany.

Dość rozpowszechnione są suknie z peleryakami, przechodzącemi w rękawy — fason wdzięczny, ale opatrujący się, możliwy więc dla kogoś, kto ma dużo tualet. Wreszcie, modna jest także nieśmiertelna kry nolina, od kilku lat utrzymująca się na rynku mody, jako fason, nie królujący wprawdzie, ale zawsze tolerowany.

Co do kolorów, to śmiało można powiedzieć, że w lecie modne są wszystkie. Kolor chabrowy, jak można było przewidzieć, znudził się szybko już w sezonie wiosennym, w lecie jednak, wśród kilku innych sukienek, jedna w tym kolorze mniej się opatruje, niż noszony codziennie kostjum.

RZECZY CIEKAWE.

Kim była panna Gabrjela, handlarka żywym towarem?

Dzięki przypadkowi udało się policji paryskiej wpaść na ślady rozgałęzionej organizacji handlu żywym towarem i przyaresztować niebezpiecznego jej hersztа. W porze południowej zjawiała się w małych restauracyjkach paryskich, gdzie obiadują midinetki i panny biurowe oraz magazynowe, przystojna blondynka, która bardzo łatwo nawiązywała znajomości z młodemi dziewczętami. Była dla nich bardzo uprzejma, grzeczna, uczynna i serdeczna. Kazała się nazywać tylko panną Gabrjelą i chętnie pożyczała drobniejsze kwoty swym nowym przyjaciółkom. Ścisłą bardzo przyjaźń zawarła z młodą dziewczyną, która zamówiła pewnego dnia na godzinę 7 wieczorem. Gdy ta przyjaciółka — nazwijmy ją Juliettą — przyszła o oznaczonej porze, panna Gabrjela oświadczyła jej, że ma dla niej posadę w Meksyku za abrdzo dobrem wynagrodzeniem, a mianowicie początkowo dostanie 250 funtów szterlingów, ale pensja ta później zancznie wzrośnie. Panna Gabrjela prosiła tylko Juliettę, zaskoczoną tą wiadomością, a zachowanie jaknajściślejszej tajemnicy. Julietta była jednak tylko kobietą i tej tajemnicy przechować nie mogła, lecz po kilku dniach opowiedziała ją swojej rodzinie i przyjaciółkom. Ojciec Julietty, zmiarkowawszy o co chodzi, zawiadomił policję, której łatwo przyszło odszukać tajemniczą pannę Gabrjelę. Okazało się, że panną Gabrjelą był 35-letni Gabrjel Ludwik Filon, który przyznał się, że się przebrał za kobietę, by w ten sposób łatwiej uprawiać nikczemne swoje rzemiosło. Ten Filon, który raczej powinien się nazwać Filou, był poszukiwanym przez policję „dostawcą" żywego towaru dla południowej Ameryki.

Na horyzoncie politycznym

Rezultaty rewizji w „Arcosie“

Sensacyjna rewizja w „Arcosie“ skończyła się dość marnymi rezultatami. Prasa konserwatywna popiera wprawdzie rząd, ale już przygotowuje opinję publiczną, że właściwie minister spraw wewnętrznych Jonson Hicks zachowa narazie milczenie, a ta dyskrecja ma być wskazaną ze względu na interesy państwowe. W każdym razie prasa konserwatywna zasłania rząd, ogłaszając, że między skonfiskowanemi papierami w Arcosie znaleziono listę szpiegów, obejmującą armję, marynarkę i flotę powietrzną, oraz najpoważniejsze angielskie przedsiębiorstwa. Miano też w „Arcosie“ znaleźć dokumenty stwierdzające egzystencję tamże biura do wydawania fałszywych paszportów. W łonie gabinetu panuje rozdwojenie. Nieprzejednani wrogowie sowietów domagają się zerwania stosunków dyplomatycznych i wydalenia z granic państwa wszystkich skompromitowanych Rosjan. Natomiast ministerstwo spraw zagranicznych chce się zadowolić tylko wypowiedzeniem traktatu handlowego i obostrzeniem kontroli nad cudzoziemcami, natomiast jest stanowczo przeciwne zerwaniu dyplomatycznych stosunków z Rosją.

Prasa liberalna dość ostro atakuje rząd, wskazując na to, że „Arcos“ w angielskim handlu zagranicznym bardzo poważne zajmuje stanowisko. „Arcos“ (All Russian Cooperative Society“ — Wszechrosyjskie Towarzystwo Kooperatywne) założono w roku 1920 z kapitałem zakładowym w wysokości jednego miljona funtów szterlingów. W czasie od 7 czerwca 1920 do października 1925 obrót „Arcosu“ wynosił 70 miljonów funtów szterlingów, w ostatnim zaś roku wedle „Manchester Guardian“, obrót wynosił 20—30 miljonów funtów. Są to pozycje nawet dla angielskiego bilansu handlowego bardzo znaczne. „Arcos“ posiada swoją własną flotę handlową, własny bank, jest więc towarzystwem bardzo poważnem.

Walka o cła we Francji

Od dłuższego czasu gabinet Poincarego po raz pierwszy musiał się cofnąć pod naporem opozycji. W całej Francji rozgorzała walka o cła ochronne. Opozycja zwalczała nową reformę celną wskazując, że proponowany przez rząd protekcjonizm może zahamować całe gospodarcze życie Francji. Wszak Francji groziła wojna celna ze Szwajcarją, która dzięki rządowemu projektowi francuskiemu widziała swój wywóz zegarków zagrożonym i zdecydowaną była do bardzo ostrych środków obronnych. W ostatniej chwili udało się konflikt ze Szwajcarją zażegnać, ale powaga rządu doznała bardzo poważnego uszczerbku. Wprawdzie w ubiegły piątek minister Bokanowski, stawiając kwestję zaufania, uzyskał większość 15 głosów, ale była to tylko większość chwilowa, albowiem za rządem głosowali i ci posłowie, którzy w rzeczywistości nie zgadzają się na tę nową ustawę celną, atoli nie chcieli wywołać przesilenia rządowego. Poincare zrozumiał jednak znaczenie tego phyrrusowego zwycięstwa i na radzie gabinetu skłonił Bokanowskiego do pewnych ustępstw. Dzięki przezornej taktyce Poincarego, który nie chciał zatarasować sobie drogi do rokowań z Niemcami, minister Bokanowski zgodził się na odroczenie dyskusji nad nową ustawą celną do 1 czerwca br. Parlament przystąpił do dyskusji nad ustawą o ochronie wojskowej Francji.

Francja otwiera swe archiwa
dla publikacji dokumentów z czasu wojny

Ministerstwo dla spraw zagranicznych w liście do „Ligi dla spraw obywatela i człowieka“ zapowiedziało publikację dokumentów z czasów wojny. Jak wiadomo, radykalna opinja francuska oddawna domagała się, by Francja poszła za przykładem Niemiec i Anglji, i wydobyła ze swych archiwów dokumenty dotyczące się wybuchu wielkiej wojny światowej. Rząd francuski zachowywał się dotychczas wobec tych żądań opornie, toteż list ministra spraw zagranicznych wywołał powszechną sensację. Zwrot przypisać należy Poincaremu, który już w swoich pamiętnikach zwalczał opinję, jakoby był prowokatorem wojny światowej, do czego zmusiła go rosyjska publikacja dokumentów. Poincare chce się zupełnie zrehabilitować, i dlatego Francja wkrótce ogłosi swe dokumenty, tyczące się wojny światowej.

Konsolidacja wszystkich rewolucyjnych sił
w Chinach

Na wszystkich frontach w Chinach wre teraz gorączkowa działalność. Zdaje się, że połączyły się wszystkie siły dążące do uzyskania niezawisłości rzeczypospolitej chińskiej przeciwko władcy północy Czang Tso Linowi, o którym krążyły pogłoski, że ogłosił się dyktatorem całych Chin. Feng, Czank Kai Szek i armja rządu w Hankau ułożyły wspólny plan operacyjny, by zdobyć Pekin. Najciekawszem zjawiskiem jest właśnie współpraca rządu w Hankau z Czang Kai Szekiem, na którym Anglja budowała swój plan rozbicia solidarności Chin. Rozczarowanie Anglji przejawia się w odwołaniu swego przedstawiciela Bazylego Newtona z Hankau.

Schnitzler. obchodził w tych dniach 65-lecie swych urodzin. Schnitzler jest, jak wiadomo, Żydem i sympatykiem sjonizmu.

— KU CZCI PROF. MAKSA LIEBERMANNA, zasłużonego prezesa berlińskiej Akademji Sztuk Pięknych, urządzona będzie w Berlinie wielka wystawa, w której weźmie oficjalnie udział także Francja. Muzeum luxemburskie wysyła na tę wystawę jeden z najsłynniejszych obrazów Liebermanna.

— FRANCISZEK WERFEL O SWYM DRAMACIE „PAWEŁ WŚRÓD ŻYDÓW“. W związku z wystawieniem nowego dramatu Werfla pt. „Paweł wśród Żydów“ w wiedeńskim Burgteatrze poeta oświadczył w wywiadzie z dziennikarzem wiedeńskim, że „pierwiastki duchowe i etyczne żydostwa po krótkiej przerwie, spowodowanej emancypacją i asymilacją, która trwała niespełna dwa pokolenia, znów zaczęły działać z nieprzewidzianą mocą. Zadaniem mojem w dramacie tym było przedstawić poetycznie niebywały tragizm wiecznego, dotychczas niezałatwionego konfliktu w łonie samego żydostwa“.

— ODZNACZENIE HUBERMANA I FRIEDMANA. Za udział w uroczystościach ku czci Beethovena rząd austrjacki nadał, po raz pierwszy od czasu wojny, tytuł „Kammermusiker“ B. Hubermanowi, Ignacemu Friedmanowi i Pablo Casalsovi.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH
TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wieczor.)

Piątek: „Cyrano de Bergerac“ (popularne).
Sobota: „Znak na drzwiach“ (premjera (nowość).

Ze sportu

„SIMMERINGER S. C., znakomita drużyna wiedeńska przyjeżdża w pełnym składzie do Krakowa i rozegra zawody z Makkabi w sobotę dnia 21 bm. na boisku tej ostatniej. Zawody zapowiadają się niezwykle interesująco, bo Simmeringer reprezentuje najlepszą klasę footbalową, a Makkabi zawodami z Floridsdorfem udowodniła, że znajduje się obecnie w dobrej formie. Począztek o godz. 5-tej. Poprzedzą zawody Makkabi III.—Nadwiślan, o godz. 3-ciej.

* * *

„SIMMERINGER S. C. (Wiedeń)—CRACOVIA“. Dalszym ogniwem w bogatym łańcuchu międzynarodowych imprez Cracovii bedzie w najbliższą niedzielę 22 bm. gościna znanej dobrze w Krakowie doskonałej drużyny Simmeringu z Wiednia. Simmering przybywa w kompletnym składzie, a więc z internacjonalami: Horwathem, najlepszym strzelcem repr. Austrji, Danisem, Sestą, Windnerem, Viertlem i in. Simmering rozegra zawody z Cracovią w niedzielę dnia 22 bm. g. 5 pop.

* * *

„HAKOAH“. W niedzielę dnia 22 maja br. odbędą się zawody o mistrz. kl. „C“ na boisku „Makkabi“ o godz. 3-ciej, „Dąbie“— „Hakoah“.

Sekcja piłki nożnej ŻKS „Hakoah“ zawiadamia swoich członków, że w sobotę 21 maja o godz. 7.30 wieczór odbędzie się w lokalu klubowym Plenarne Zebranie Graczy.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

„Dybuk“ po esperancku

Ukazał się zapowiedziany przez nas przekład esperancki „Dybuka“ Anskiego, dokonany przez J. Lejzerowicza (Łódź), członka esperanckiego Komitetu Językowego. Zbędnem byłoby omawianie samego „Dybuka“, na łamach naszego pisma tylekrotnie omawianego. Ograniczamy się jedynie do stwierdzenia, że świetny przekład p. Lejzerowicza przynosi niewątpliwie zaszczyt literaturze esperanckiej, którą wzbogaca o prawdziwą perłę literacką światowego znaczenia.

W przedmowie Dr. Leopold Dreher wyraża uznanie tłumaczowi i życzy mu, by doczekał się rychłego wystawienia „Dybuka“ w esperancie przed międzynarodową publicznością. Istnieje też plan wystawienia „Dybuka“ esperanckiego na najbliższym kongresie esperantystów z końcem lipca b. r. w Gdańsku. Wobec krótkiego czasu, dzielącego nas od kongresu, wątpić należy, czy plan ten da się już w tym roku urzeczywistnić.

*

Wobec planu wystawienia „Dybuka“ po esperancku na kongresie międzynarodowym, w Gdańsku zechcą amatorzy sceniczni, pragnący utworzyć odpowiedni zespół, zgłosić się w Muzeum Przemysłowem, Smoleńska 9 dziś w piątek 20 bm. o godzinie 8 wieczór w Tow. Esperanckiem.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. W dzisiejsze mprzedstawieniu popularnem „Cyrano de Bergerac“ wykonają role główne pp dyr. Nowakowski i Hałacińska. W „Znaku na drzwiach“, którego próby odbywają się pod kierunkiem reż. Jednowskiego wykonają role główne pp. Wernicz, Socha i Kułakowski.

— TEATR MARJONETEK „MINIATURY“ (Tomasza 37). Pierwszy Polski Artystyczny Teatr Lalek dla dzieci i młodzieży pod kierownictwem S Polonyi-Polońskiego, gra w sobotę 21-go i niedzielę 22-go bm. o godz. 5 pop. po raz ostatni „Baśń srebrnym rycerzu“ I. Pniowerównej. W przygotowaniu „Kotek Marcysi“. Bilety wcześniej do nabycia w firmie St. Debelskiej, Florjańska 2. Dochód na cele „Syndykatu dziennikarzy“.

— 65-LETNI JUBILEUSZ ARTURA SCHNITZLERA. Znakomity pisarz niemiecki, Artur

HUMOR ZAGRANICZNY

— Od kiedy ma Pan już licencję szoferską?
— Obiecano mi ją na przyszły miesiąc.
(„Humorist“, Londyn)

Dzień polityczny

Przed polsko-niemiecką konferencja w Berlinie

Onegdaj odbyło się w Warszawie zebranie szeregu posłów i senatorów. Na zebraniu rozpatrywano zaproszenie na polsko niemiecką konferencję w Berlinie. Na konferencji berlińskiej ma być omówiona sprawa nawiązania przyjaznych stosunków i współpracy między obydwoma narodami. Do komitetu niemieckiego, który organizuje tę konferencję, należy szereg wybitnych i wpływowych polityków niemieckich, m. in. prezydent parlamentu niemieckiego Loebe, znakomity autor Tomasz Mann, posłowie Breitscheid (socjaldemokrata), Haas (demokrata) i inni.

Na konferencji w Warszawie uchwalono przyjąć zaproszenie i wziąść udział w konferencji.

Demarche Anglji i Francji w kwestji wileńskiej?

Onegdaj przyjął minister Zaleski na dłuższej konferencji ambasadora angielskiego Maksa Müllera i ambasadora francuskiego Laroche'a. Jak słychać, konferencje te pozostają w związku z nowem dyplomatycznem demarche planowanem przez Anglję i Francję w stosunku do Litwy w kwestji Wilna. Oba wspomniane państwa zamierzają obecnie ponownie wystąpić z notą do Litwy, by zrzekła się pretensji do Wilna, albowiem przynależność Wilna do Polski jest już oddawna rozstrzygnięta przez znaną uchwałę Rady ambasadorów.

Dziś nastąpi podpisanie nominacji pos. Hausnera

Marszałek Piłsudski jako premjer zgodził się na wniosek ministra spraw zagranicznych w sprawie nominacji posła Dra Bernarda Hausnera konsulem polskim w Hajfie. Nominacja ma być podpisana w dniu dzisiejszym.

Program stacyj radjofonicznych

Piątek, 20 maja

Kraków (422 m) 17'40—18'40 Transmisja z Warszawy. 18'40—19 Rozmaitości. 19—19'25 Odczyt pt. „Radjo a sztuka“, wygł. Tad. Peiper. 19'30—19'55 Odczy pt. „O zawodzie inżynierskim“, wygł. Dr Inż. B. Biegeleisen. 20—20'15 Przerwa, ewentualnie komunikaty. od 20'15 Transmisja z Warszawy.

Warszawa (1111 m) 12 Komunikat lotniczo meteorologiczny. 15 Komunikat gospodarczy. 16'45—17'10 Odczyt pt. „Polski dorobek lotniczy“. 17'10—17'35 Pogadanka pt. „Maeterlinck o termitach“. 17'40 Koncert kameralny (m. in. Debussy, Skrjabin Ravel). 18'40—19 Rozmaitości, 19—19'25 Odczyt pt. „Sport pływacki“. 20'15 Tuansmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej.

Poznań (273 m) 17'15—18'45 Koncert wokalny (arje i pieśni). 19—19'25 Odczyt pt. „Organizacja ruchu robotniczego w Anglji“. 19'40 Pogadanka z radjotechniki.

Wiedeń (517,2, 577 m) 11 Koncert przedpołudniowy. 16'15 Koncert (fragmenty z oper i operetek). 17'50 Komunikaty sportowe. 19 „Latający Holender“ op. R. Wagnera, transmisja z Opery Wiedeńskiej.

Frankfurt n M (428,6 m) 19'30 „Arjadna z Naxos“ R. Straussa. transmisja z Opery.

Berlin (483,9 m) 17—18 Koncert (Mozart, Händel) 20'30 Koncert wieczorny (uwertury i melodje z oper i operetek).

Rzym (449 m) 17'15—18'30 Jazzband. 21 Koncert (Chopin, Masenet. Puccini). Muzyka lekka.

Daventry (1,600 m) 21'45—23 Transmisja z Londynu (muzyka salonowa). 23—24 Jazzband.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Dolegliwości celne

(Dokończenie)

4) OPŁATY AKCYDENCYJNE.

Wielkiem obciążeniem jest pobieranie opłat akcydecyjnych, które wynoszą 10 proc. z sumy celnej i są pobierane przynajmniej od 50 proc. oclonych przesyłek.

IV. Część rozporządzenia o taryfie celnej z 11. czerwca 1920 r mówi o pobraniu opłat akcydencyjnych co następuje:

„Od przywożonych przesyłek, zadeklarowanych na piśmie w sposób niezupełny, lub też niezadeklarowanych we właściwym terminie, pobiera się nie zależnie od innych opłat manipulacyjnych, dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) w następującej wysokości:

a) od towarów podlegających opłacie celnej — 10 proc od sumy cła;

b) od towarów, wolnych od cła — 2 proc. od wartości towaru:“

Strona obowiązana jest do pisemnej deklaracji, przedłożyć jeszcze dokumenty oryginalne, jako to fakturę dostawców, itd., które zawierać muszą dokładne oznaczenie towaru odnośnie do jego gatunku i rodzaju oraz równocześnie ilość każdego gatunku.

Powyższe dokumenty muszą w ogólności zawierać wszystkie dane, któreby służyć mogły dla dokładnego obliczenia cła. Żądany ze strony Władzy Celnej opis towaru w fakturze pg. jego gatunku i właściwości musi w ten sposób nastąpić, aby opis odpowiadał dosłownemu brzmieniu pozycji taryfy celnej. Nie wystarczy np. jeśli w fakturze towar deklarowany jest, jako „kakao“ Musi wyraźnie być podana nazwa „kakao w proszku“ lub „kakao w ziarnach“. Jedne Urzędy Celne uznawają deklarację przesyłki w pierwszym brzmieniu za wystarczającą, podczas gdy inne urzędy celne w takich wypadkach pobierają opłaty akcydencyjne. Zachodziły nawet wypadki, że kiedy firma mając wątpliwości, zwracała się do Urzędów Celnych, celem zasięgnięcia informacji, czy dane deklarowanie towaru uważać należy za wystarczające, mimo to, że firma zaniechała uzupełnienia faktury, na podstwie informacji udzielonej jej przez Urząd Celny, została jednak obciążoną opłata manipulacyjną!

Takie postępowanie Urzędów celnych spowodowane jest jedynie lukami w przepisach regulujących kwestję opłat akcydencyjnych.

5) KARY CELNE.

Wprowadzona nowa ustawa karno- skarbowa z mocą obowiązującą od d 1. I. br. a regulująca kwestję kary za przekroczenia celne. przewiduje kary. które przekraczają kilkakrotnie wartość przesyłki.

Już w krótkim czasokresie obowiązywania tej ustawy stwierdzono, że ta ustawa karno- skarbowa zagraża wprost handlowi regularnemu.

Pomijając już takie wypadki. gdzie zachodzi świadomie ukrócenie cła, a w których to wypadkach nałożenie kary jest uzasadnione, nadmieniamy również taki rodzaj wykroczeń celnych, w których przewidziana jest kara celna w 2-krotnej wysokości cła. Chodzi tu o takie przekroczenie celne, w których zachodziło mylne deklarowanie. Art. 49 ustawy karno- skarbowej z 2 sierpnia 1926 r. mówi co następuje:

„Jeśli niezgodne z rzeczywistością zadeklarowanie przedmiotu w urzędzie celnym wprawdzie spowodowało lub spowodować mogło nieprawidłowy pod względem jakościowym lub ilościowym wynik odprawy celnej, nastąpiło jednak z winy nieumyślnej, karę pieniężną orzeka się w wysokości połowy wymiaru, ustanowionego w art. 45, względnie 46 lub 47. Konfiskaty przedmiotu wcale się nie orzeka, bez ujmy wszakże dla ograniczeń wolnego obrotu“.

Fałszywa deklaracja zachodzi wtedy, gdy strona na fakturze celnej, która nie zawiera dokładnego opisu gatunku, właściwości towaru, celem uniknięcia 10 proc. opłaty akcydencyjnej podaje pozycję celną, która wg. zapatrywania Urzędu Celnego jest fałszywą. O fałszywem deklarowaniu, nie może być tutaj oczywiście mowy, ponieważ strona pozycję celną podaje w najlepszej wierze i powołuje się zresztą na poprzednie oclenia.

Urzędy celne nakładają jednak w wielu wypadkach wysokie kary, które w wyjątkowych wypadkach zniżają do połowy albo poniżej, jeśli nabierają przekonania o wiarogodności zapodania stron. W większości jednak wypadków pozostają przy ustanowionej karze celnej, do uiszczenia której obowiązany jest importer.

Jeśli nawet Urzędy Celne mają prawo do znacznego zredukowania ustanowionych kar, to i tak strony zdane są na dowolność Urzędów Celnych, gdzie zredukowanie kary zależne jest od osobistego zapatrywania kierownika odnośnych Urzędów Celnych.

Dr L. Lampel.

—o§o—

W sprawie standaryzacji jaj

Agencja „Varsovia“ donosi: „D. 18 bm. odbyła się w Min. Przem. i Handlu konferencja w sprawie standaryzacji i systemu koncesjonowania firm eksportujących jaja, z udziałem przedstawicieli eksporterów artykułu tego z całego terenu Rzplitej. Naogół władze rządowe doszły do porozumienia (?) ze sferami handlowemi. Jedynie (?) sprzeciwiają się przedstawiciele firm jajczarskich systemowi koncesyjnemu, przyczem wyraźnie zaznaczali na podstawie doświadczeń w innych dziedzinach, że przy tym systemie otrzymują koncesje przeważnie nie czynniki fachowe, lecz wszelkiego rodzaju związki i organizacje społeczne, jak również, że w udzielaniu koncesyj niemałą (!) rolę w praktyce odgrywają względy polityczne“.

—o—

WYCIECZKA PRZEMYSŁOWCÓW DO JUGOSŁAWJI. Ministerstwo przemysłu i handlu zorganizowało wycieczkę przemysłowców polskich do Jugosławji, która z jednej strony ma charakter rewizyty, zaś z drugiej strony zorjentowanie się na miejscu w możliwościach eksportowych. Wyjazd nastąpi dnia 26 bm o 4'50 popołudniu z Wiednia przez Budapeszt do Belgradu, przyjazd do Belgradu nastąpi dnia 27 bm. o 9'20. W wycieczce bierze udział z ramienia Izby handlowej w Krakowie dyr. Dr Bruno Josefert, a z ramienia rządu dyr. dep. handlowego p. Landie i radca ministerjalny p. Münich. Ogółem w skład wycieczki wchodzi 12 osób, reprezentantów Izb handlowych i wszystkich gałęzi przemysłu polskiego.

USTAWA O SPÓŁKACH AKCYJNYCH. Ustawa o spółkach akcyjnych już została opracowana i w najbliższych dniach zostaje przesłana do Komitetu Ekonomicznego Ministrów, poczem zostanie w przyspieszonym tempie ogłoszona w formie rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej. Nowa ustawa opiera się — jak wiadomo — głównie na dawnej ustawie austrjackiej, z uwzględnieniem niektórych ustępów dawnej ustawy pruskiej i obowiązywać będzie na całym terenie Rzplitej.

PODATEK OBROTOWY W MŁYNACH. Centrala Związku Kupców i Związek Młynarzy Polskich zwróciły się do p. ministra skarbu z podaniem o obniżenie podatku obrotowego dla młynów, sprzedających przetwory zbożowe, z 2 proc. na pół proc., jak dla przedsiębiorstw hurtowej sprzedaży.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

PROMIEŃ: „3-ci szwadron huzarów“.
WARSZAWA: „Szalona jazda ekspresem“.
REDUTA: „Spowiedź grzesznicy“.
SZTUKA: „Dzielnica hańby“ (Ricardo Cortez i Wallace Beery).
BAGATELA: „Bezdomny“.
NOWOŚCI: „Czarny orzeł“ (Valentino).
UCIECHA: „Jak zostałam primadonną. Tajemnicza podwiązka“ (15 aktów humoru).
WANDA: „Hrabianki na Rivierze, Niech żyje trzeźwość!“

NADESŁANE.
Za rubrykę tę redakcja nie odpowiada

Naród a gleba

Każdy naród tkwi korzeniami swymi w glebie ojczystej. Z niej czerpie on swe soki życiowe i ona stanowi tę podstawę spiżową o którą oparty, zdolny on jest przeciwstawić się wszelkim burzom i huraganom historji. Naród żyjący na swej ziemi i własną pracą i znojem zbierający jej plony, jest granitową epoką, o którą rozbijają się wszelkie zakusy wrogów, w chwili zaś, gdy straci swą łączność z ziemią, staje się on kupą pożółkłych liści jesiennych, które byle wietrzyk rozprasza. Historja narodów jest tedy w istocie swej historją ich organicznego związku ze swą glebą ojczystą: Upadek Rzymu datuje się od chwili, gdy wskutek różnych kataklizmów gospodarczych i politycznych, zubożały wieśniak łatyński musiał opuścić swą rolę i poszedł jako kolonista na obczyznę. Powstaje w Italji wielka własność ziemska, którą uprawiają niewolnicy. Naród rzymski żyje plonami ziemi uprawianej przez obcych, wkrótce zmuszonym jest poruczyć również obronę swego państwa obcym płatnym najemnikom, którzy wkońcu stają się burzycielami potężnego imperjum.

Również samodzielny byt narodowy żydostwa stał w ścisłej zależności od jego gleby ojczystej. To też kodeks mojżeszowy w swojem ustawodawstwie główną swą uwagę kieruje na ochronę rolnika, na utrzymanie go przy swej własności ziemskiej. Jowel i Szmita miały za zadanie przeciwstawić się kumulacji posiadłości rolnej u pojedyńczych jednostek, a również i zakazy uprawiania lichwy miały na celu ochronę chłopa małorolnego przed depossedacją. Płomienne mowy proroków kierowały się również przeciw właścicielom latyfundyj, wypierających chłopów żydowskich z ich ojcowizny, gdyż dopóty żyła jeszcze wieś żydowska trwało również i państwo żydowskie. Wszelkie prądy odrodzeniowe brały swój początek w zaciszu niwy palestyńskiej, tam drgała zawsze rodzima nuta narodowa, tam biły serca gorącem ukochaniem kraju i narodu. Po utracie Ojczyzny, po wygnaniu chłopa żydowskiego z jego zagonu, staliśmy się narodem bez państwa i rozpoczęliśmy bytowanie poza nawiasem historji ogólno ludzkiej. Rozprószeni między narodami, staliśmy się przedmiotem ich dziejów, nasza wola i nasz czyn nie wpływały na tok historji. Staliśmy się „sprawą wewnętrzną" narodu gospodarza, wśród którego wegetował dany odłam naszego ludu, jesteśmy w istocie swej tylko „kwestją żydowską" dla poszczególnych państw czy narodów.

W tej ponurej nocy golusowej zajaśniał nagle na firmamencie meteor odrodzenia, zaświecił znowu ów „amud haejsz" wskazujący narodowi drogę ku wyzwoleniu.

Powstał sjonizm, idea odrodzenia narodu żydowskiego na własnej ziemi i obudziła się równocześnie świadomość, że podstawą budującej się Ojczyzny jest gleba, znajdująca się w posiadaniu żydowskiem, jest chłop żydowski, który swą pracą i znojem tę ziemię do życia obudzi. Profesor matematyki na Uniwersytecie w Heidelbergu Dr. Herman Schapira dał inicjatywę do stworzenia funduszu, którego celem ma być zakupno ziemi w Erec Izrael na wieczne posiadanie całego narodu żydowskiego. Prastary postulat Biblji uzasadniony owem lapidarnem „ki li haarec", ma zostać urzeczywistniony. Cały Naród ma się stać właścicielem tego praźródła życiowego-ziemi, żydowskie ręce mają ją uprawiać, żydowska energja i żydowski trud mają z tego pustkowia stworzyć kraj mlekiem i miodem płynący. A gdy już dziś danem nam jest kroczyć w dolinie Emeku przez żydowskie pola i niwy w świadomości, że nad nami lśni niebo żydowskie, i gdy budzi się wówczas w nas uczucie, jakoby tam ptactwo śpiewało nam pieśni hebrajskie a drzewa szeptały nam odwieczną legendę naszego narodu, to jest to dziełem żydowskiego Funduszu Narodowego. Poraz pierwszy od czasu zburzenia naszego państwa, posiadany cały połacie ziemi żydowskiej, obudzone do życia żydowską wolą i entuzjazmem. Lecz to dopiero początek. Chodzi o urzeczywistnienie całego dzieła, chodzi o wyzwolenie Erec Izrael. Żydowski Fundusz Narodowy apeluje do szerokich warstw ludu żydowskiego, gdyż chcąc urzeczywistnić jeden z najpiękniejszych ideałów demokracji, chce by dzieło zostało urzeczywistnione przez lud dla ludu.

A dziś w dzień Lag Beomer zwraca się Ż. F. N. do przywódców duchowych tego ludu, do tych, którzy winni torować drogę ludowi ku wyzwoleniu, do inteligencji żydowskiej. Dajcie przykład ofiarności dla Żydowskiego Funduszu Narodowego! Powiedzcie ludowi, że przeżywamy obecnie najważniejszy moment naszych dziejów, gdy ziemia nasza spowita w kajdany wyciąga ramiona ku swoim synom, by ją swą ofiarną pracą wyzwolili. Niechaj dziś każdy Żyd i każda Żydówka stanie do walki o urzeczywistnienie najszczytniejszego ideału współczesnego żydostwa, o wyzwolenie ziemi ojczystej, o Geulat Haarec.

Dr. Ozjasz Herschdörfer.

———oSo———

Dziś Lag Beomer -- dzień inteligencji,
na rzecz wyzwolenia Ziemi!

Centrala Żyd Funduszu Narodowego w Krakowie wystosowała do żydowskich literatów artystów i inteligencji pracującej następującą odezwę:

Wielce Szanowny Panie!

„...Każdy kto dźwiga sztandar kultury w naszym narodzie: literaci, uczeni, nauczyciele, wszyscy duchowni przywódcy narodu, wytężają swoje siły w dniu Lag Beomer, mając przed oczyma jeden święty cel: pracę słowem i czynem dla stworzenia podstawy bytu i życia narodowego, pracę dla wyzwolenia Ziemi a więc dla Żydowskiego Funduszu Narodowego..."

Temi gorącemi słowy, płynącemi z głębi serc odczuwających boleśnie dolę narodu żydowskiego, wijącego się w cierpieniach tęskno ty, kończy się odezwa wydana ubiegłego roku przez literatów i artystów w Kirjal Anawim.

Słowa wyszłe z serca trafiły też do serc braci w golusie, szczególnie ze sfer inteligencji. W naszej również dzielnicy jak wszędzie odezwała się pracująca inteligencja na wezwanie jej towarzyszy w Palestynie i w dniu Lag Beomer złożyła za pośrednictwem swych działaczy hojny dar na wyzwolenie naszej świętej Ziemi, która znajduje się w obcych rękach.

Bardzo znaczny obszar ziemi został wyzwolony za pieniądze złożone w tym dniu przez najlepszych wśród narodu. Z dumą i serdecznem uczuciem przypominamy my i bracia nasi w Palestynie o tym wysiłku inteligencji w golusie, stojącej zawsze w pierwszym szeregu tych, którzy urzeczywistniają wielki ideał wyzwolenia.

Minął rok. Zbliża się znowu dzień ustalony przez naszych wielkich braci w Palestynie jako dzień literata, artysty i inteligencji pracującej.

Zwracamy się do Ciebie, Synu Szanownej Rodziny ludzi nauki i sztuki, i przypominamy Ci, że praca jeszcze nie jest ukończoną.

Miljony dunamów gleby palestyńskiej znajdują się jeszcze w obcem ręku i czekają na wyzwolenie. Dziesiątki tysięcy braci naszych całem sercem pragną osiąść na swej świętej Ziemi i użyźnić ją swym potem i krwią serdeczną. Wołają do Ciebie: Nie opuszczaj i w

CHANAN NESZER (Warszawa).

Poetka Eliszewa w Polsce
Rozmowa z poetką*)

Typowe słowiańskie rysy twarzy. Jej wyraz nagół surowy. Od czasu do czasu łagodzony dobrodusznym uśmiechem. Mówi krótkiemi, urywanemi zdaniami.

— Moje przeżycia literackie są tak ściśle związane z życiem osobistem. Trudno to wszystko opowiedzieć w wywiadzie — łatwiej już samemu opisać.

— Zastanawiają mnie psychologiczne momenty, które skłoniły panią do porzucenia rosyjskiego życia kulturalnego i zupełnego oddania się twórczości hebrajskiej?

— Wszystko w życiu jest dziełem przypadku. Zdarzyło się, że wśród wielu innych obcych języków poznałam i hebrajski. Oczarowało mnie jego piękno, weszły w grę i silniejsze czynniki uczuciowe — żyłam wśród Żydów i już wówczas wczuwałam się w ich dolę i niedolę, pozatem był mój mąż moim pierwszym nauczycielem hebrajskiego... Zaczęłam pracować nad hebrajskim — doszłam zaraz do przekonania, że wdzięczna wymowa sefardyjska (innej nie znam) ma w sobie moc bogactwa formalnego, które stanowi dla mej twórczości niebywałe znaczenie, gdyż w poezjach kładę silny nacisk również na stronę zewnętrzną. Kontakt mój z literaturą rosyjską był jeszcze wówczas dość nieznaczny — nie zajmowałam w niej prawie żadnego stanowiska. Zerwanie nie było wobec tego rzeczą trudną zwłaszcza, że silniejszego przywiązania narodowego do Rosji nie odczuwałam: matka moja była Irlandką.

— Wnosi pani jednak jakieś wartości rosyjskie do literatury hebrajskiej.

— Nad tem niech się zastanowią krytycy. Uważam, że to, co ja wnoszę do poezji, to nie jest ani rosyjskie, ani hebrajskie, ani kobiece, tylko moje.

— Czy ma pani jakich bliskich sobie poetów rosyjskich?

— Za mistrza bieżącego wieku uważam. A. Bloka — jemu też poświęciłam dłuższe studjum w języku hebrajskim. Z pośród jego poprzedników cenię bardzo Feza i Gregorjewa. Poczuwam się do wielkiego pokrewieństwa z Anną Achmatową, o której drukuje teraz większe studjum w palestyńskim czasopiśmie „Ktuwim".

— A jaki jest pani stosunek do najmłodszej literatury hebrajskiej?

— Niema młodej ani starej. Są poeci-twórcy. Można sobie wytworzyć stosunek tylko do poszczególnych pisarzy. Rozpoczęłam dość późno pracę nad literaturą hebrajską, i dlatego znajduję się w tyle za jej obecnym rozwojem. Tak więc nie mogę z braku czasu czytać rzeczy ostatnio się ukazujących. Jesli chodzi o najnowsze rzeczy, to śledzę może jedynie każdy objaw twórczości G. Szofmana, lubię bardzo jego zwięzłość i lapidarny styl.

— Pozwolę sobie zadać niedyskretne zapytanie: czy jest hebrajski również pani językiem potocznym.

— Jeszcze dotychczas nie zupełnie. Ale wkrótce zmusi mnie do tego moja córeczka, typowa obywatelka palestyńska, która nie zna żadnego języka, prócz hebrajskiego.

— Podobno pisze pani również wiersze dla dzieci?

— Mojej miłości dziecka dałam może najsilniejszy wyraz w wierszu „Kołysanka", do którego ułożył muzykę znany kompozytor palestyński Engel.

— Pozwoli pani, że wkroczę w dziedzinę nieliteracką. Jaki jest pani stosunek do sjonizmu i jego pracy odrodzeniowej w Palestynie?

— Czy nie jest wystarczającą odpowiedzią fakt, że zamieszkałam w Tel Awiwie i kształtuję moje życie osobiste w Erec Israel. A człowiek, który mieszka w Palestynie, nie uważa więcej sjonizmu za problem.

*) Z „Księgi Eliszewy, wydanej właśnie przez p. Chanana Neszera w języku polskim.

Z pobytu Eliszewy w Krakowie

Eliszewa była w Krakowie gościem Tarbutu i Zrzeszenia kobiet żydowskich. Kierownicy i delegaci tych organizacyj starali się zatem Eliszewie pobyt w Krakowie uprzyjemnić, spłacając jej w ten sposób dług wdzięczności za przyjazd i pobyt w naszem mieście.

We środę przedpołudniem złożyła Eliszewa w towarzystwie męża wizytę posłowi dr. O. Thonowi. Popołudniu zaś w tow. drowej Rostowej i drowej Feldschuha zwiedziła miasto, przeważnie Kazimierz, przyczem okazywała wiele zrozumienia i uczucia dla starych zabytków sztuki i życia żydowskiego, bóżnic i cmentarzy. Wieczorem była Eliszewa gościem Zrzeszenia Kobiet, które urządziło na jej cześć herbatkę w lokalu klubu „Tel Awiw". Na miejscu honorowem stołu zasiadła — zawsze cicha, skromna i pełna niewysłowionego czaru — Eliszewa, w towarzystwie państwa Thonów i prezydjum Zrzeszenia Kobiet. Przemówienia wygłosili pp. Süsskindowa i Seidenfran-Szmulewiczowa w im. Zrzeszenia Kobiet, p. Walkowski w im. Taubutu, Dr. Feldschuh w im. Org. Sjon., a na zakończenie pos. Dr Thon. Eliszewa deklamowała kilka swoich wierszy, za co zebrani podziękowali jej burzą oklasków. P. drowa Lindenbaum-Kohnowa odczytała przepięknie parę pieśni Eliszewy w oryginale oraz niektóre wiersze poetki w przekładzie polskim Sz. Wolfa. Wśród nader miłego i ożywionego nastroju przeciągnęło się zebranie do północy. Z pełną i gorącą sympatją żegnano Eliszewę, która wczoraj we czwartek, opuściła Kraków. Przed wyjazdem p. Eliszewa złożyła również wizytę z redakcji naszego pisma.

tym roku naszego szeregu wybawicieli naszej ziemi! Racz poświęcić i w tym roku dzień pracy w „dniu literata i artysty“ na rzecz wyzwolenia ziemi palestyńskiej.

W dniu tym (20/V, 1927) lub na kilka dni później odwiedzą Cię delegaci Funduszu Wyzwolenia. Niechaj dar złożony przez Ciebie w ich ręce przekroczy ilością sumę zeszłoroczną lub jej przynajmniej dorówna.

W świętej sprawie ciągle kroczymy naprzód nigdy nie cofamy się wstecz.

Pamiętaj, że oczy całego narodu zwrócone są na jej kierowników duchowych i tych, którzy stoją na świeczniku, by się od nich uczyć i brać z nich godny przykład.

Los zatem Narodu i Ziemi wyczekującej wyzwolenia spoczywa w Waszym ręku.

Okażmy, że jest to pewna ręka i niezawodna, a wynikiem „dnia literata i artysty“ przekonajmy o tem dowodnie.

Z poważaniem i życzeniem wyzwolenia Ziemi

Za Centralę Keren Kajemeth Leisrael:

Dr Ch. Hilfstein, prezes — M. Wiesenfeld, sekr.

Żydzi angielscy otrzymali koncesję na eksploatację skarbów Morza Martwego

Z Palestyny nadchodzi wiadomość, że rząd angielski zatwierdził już kontrakt, na mocy którego wielkie żydowskie towarzystwo w Londynie otrzymało koncesję na eksploatację Morza Martwego w Palestynie. Na czele towarzystwa stoi znany żydowski polityk i finansista sir Alfred Mond. W razie potwierdzenia tej wiadomości przez miarodajne sfery, będzie miał fakt ten olbrzymie znaczenie dla rozwoju Palestyny. Morze Martwe jest niezmiernie bogatem źródłem naturalnem. Wedle obliczeń zawiera ono za miljardy dolarów siarkę i potaż. Sir Alfred Mond zbudował około Morza Martwego szereg stacyj doświadczalnych, działających już od roku.

—o—

M. USYSZKIN, przewodniczący dyrektorjum Ż. F. N., wyjeżdża do Kanady na konferencję sjonistów kanadyjskich.

ZGON WYBITNEGO RABINA PALESTYŃSKIEGO. W Tel Awiwie zmarł, przeżywszy lat 70, jeden z najstarszych ortodoksyjnych działaczy sjonistycznych rabin Josef Lamdan. Zajmował on stanowisko rabina w różnych gminach żydowskich w Rosji i Ameryce. W Palestynie zmarły osiadł przed dwudziestu kilku laty.

ROŻNICE JAKO DOMY MIESZKALNE. Z powodu dotkliwego braku mieszkań zarządzający dwóch bet-midraszów w Berezynie (gub. Czernichowska) zaczęli odnajmować te lokale jako mieszkania, przyczem pobierane opłaty idą na rzecz bożnic.

KTO JEST NAJPOPULARNIEJSZYM MILJONEREM W ANGLJI? „Daily Express“ ogłasza rezultaty ankiety, którą pismo to przeprowadziło na temat „kto jest najpopularniejszym miljonerem w Anglji?“ Z pośród 18 największych bogaczów angielskich otrzymało największą liczbę głosów 6 multimiljonerów, wśród których znajduje się również znany filantrop żydowski Bernard Baron.

JUBILEUSZ ŻYDOWSKIEGO „FORWERTSU“ W AMERYCE. Wiedeńska „Arbeiterzeitung“ poświęca dłuższy artykuł jubileuszowi nowojorskiego „Forwertsu“. Dziennik podnosi wielkie zasługi największego dziennika robotniczego świata dla sprawy socjalizmu wogóle i dla proletarjatu żydowskiego w szczególności.

WYKŁADY Z HISTORJI ŻYDOWSKIEJ NA UNIWERSYTECIE HEBRAJSKIM. Jacob Man, profesor historji i literatury żydowskiej na wyższej szkole hebrajskiej w Cincinatti, został zaangażowany w charakterze lektora do uniwersytetu hebrajskiego na semestr letni i zimowy. Prof. Man będzie miał wykłady z dziejów Żydów w średniowieczu. Ukończył on swe studja w Londynie i w r. 1922 został powołany na stanowisko profesora w wyższej szkole hebrajskiej w Cincinati. Ogłosił szereg wybitnych dzieł historycznych.

CZY W PALESTYNIE POWSTANIE PISMO W JĘZYKU ŻYDOWSKIM? Palestyński korespondent „Hajntu“ p. Pietruszka zaprzecza wiadomości, podanej przez ŻAT, jakoby zamierzał wspólnie z dziennikarzem Kaspim wydawać w Palestynie pismo w języku żydowskim. P. Pietruszka dodaje przytem, że robotnicze pismo palestyńskie „Dawar“ ma wydawać co tydzień dodatek żydowski.

Złata Rubin grozi znowu wytoczeniem procesu rabinowi z Radymna?

Nowy Jork (ŻAT). Osławiona bohaterka procesu przemyskiego p. Złata Rubin przybyła do Nowego Jorku. W rozmowie z przedstawicielem prasy p. Złata Rubin oświadczyła, że jest zdecydowana wytoczyć cadykowi z Radymna Szapirze proces o bigamję. W tym celu ma ona się zwrócić o pomoc do konsula polskiego w Nowym Jorku, do którego otrzymała podobno list polecający od sądu przemyskiego.

(Wiadomość tę zamieszczamy na odpowiedzialność ŻAT-nej. — Red.)

Dział szachowy „Now. Dziennika“

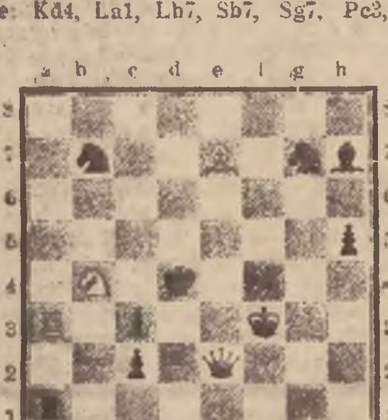
pod redakcją M. Chwojnika

ZADANIE NR. 151.

Ułożył Blake.

Białe: Kf3, De2, Wa3, Le7, Sb4 (5 fig.).

Czarne: Kd4, La1, Lh7, Sb7, Sg7, Pc3, c2, h5, (8 fig.).

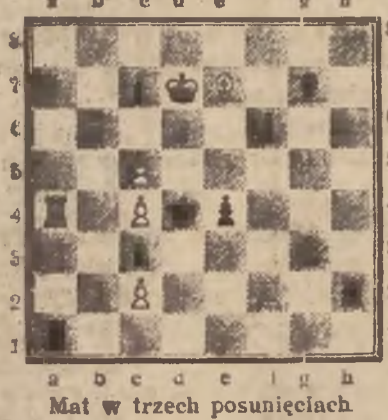
Mat w trzech posunięciach.

ZADANIE NR. 152.

Ułożył K. Erlin.

Białe: Kd7, Dg3, Wa4, Wf2, Le7, Pc2, c4, c5, (8 fig.).

Czarne: Kd4, Wa1, Wh2, Lg7, Pc3, c7, e4, f6, (8 fig.).

Mat w trzech posunięciach

PARTJA NR. 106.

Grana na turnieju o mistrzostwo Polski w Łodzi 1927 r.

M. Chwojnik. Białe:	M. Kolski. Czarne:
1. e2 — e4	e7 — e5
2. Sb1 — c3	Sb8 — c6
3. Lf1 — c4	Lf8 — c5

Lepsze było 3... Sg8 — f6

4. Dd1 — g4!	Lc5 — f8

4. Dd8 — f6 5. Sc3 — d5! daje czarnym gorszą pozycję.

5. Dg4 — g3	d7 — d6
6. Sg1 — e2	Sg8 — f6
7 0 — 0	Sc6 — a5
8. La4 — b3	Sa5 × b3
9. a2 × b3	Sf6 — h5
10. Dg3 — e3	

Wygrywa ważne tempo

10...	a7 — a6
11 d2 — d4!...	

O wiele silniejsze niż 11. f2 — f4 Lf8 — e7 12. f4 × e5 d6 × e5 13. De3 — f3 Sh5 — f6.

11...	e5 × d4

Na 11... Lf8 — e7 następuje 12. d4 × e5 d6 × e5 13. Wf1 — d1 z przewagą dla białych.

12. Se2 × d4	Lf8 — e7
13. Sd4 — f5!	c7 — c6

Na 13... 0 — 0 następuje 14. Sc3 — d5, na 13... Lc8 × f5 14. e4 × f5 0 — 0 następuje 15. De3 — f3!

14. g2 — g4!	Lc8 × f5
15. e4 × f5	Sh5 — f6
16. g4 — g5	Sf6 — g8

16... Sf6 — g4 17. De3 — e2 Sg4 — e5 18. f5 — f6! przegrywało figurę.

17. Sc3 — e4!	Ke8 — f8

Groziło 18. f5 — f6.

18. c2 — c4!	h7 — h6
19. De3 — h3!	d6 — d5
20. Wf1 — d1	Dd8 — d7
21. Lc1 — e3	Wa8 — e8
22 c4 × d5	c6 × d5
23. Le3 — d4!!	Dd7 — c7
24. f5 — f6!	g7 × f6
25. Se4 × f6	Sg8 × f6
26 g5 × f6	Le7 — b4
27. Ld4 — e3!	h6 — h5
28. Dh3 — g2!	Czarne się poddały.

Huraganowa partja!

MECZ KORESPONDENCYJNY.

1. Alban 20. a2 — a4, 2. Auerbach 20. f4 × e3, 3 D. Brand 19. f3 — f4, 4. J. Brand 20. Lc5 — d4, 5 Bohrer 17. Sf3 — e5, 6 Częstochowski 21. Lc8 — d7, 7. K. Friedmann, 9. Grubner 22 Lc6 × d7, 10. Kampf 15. Le6 — d5, 11. Kelod, 12. Kleinberg 20. Ke8 — e7, 13. Kling 17. Dd2 — c2, 14. Kukuk 19. Wf8 — f1+ i mat 15. Langer, 16. A. Lemberger 20 De7 × e4, 17. J. Lemberger 20. Sg3 × e4, 18. M. Lemberger 20. Db6 × d8, 19. P. Leuchter 16. 0 — 0, 20. Panzer 17 a6 — a5, 21. Rosenzweig 22. c2 — c3, 23. Spitz 20. Sb3 — a5, 24. „Triumviri“ 8. 0 — 0, 25. W. Volkmann 18. a4 × b3, 26. Blatt 20. Lf2 — b6, 27. Hirschberg 19. Dc3 — e3, 28. E. Leuchter 17. Wf8 — e8, 29. Liebeskind 15. Lc1 — e3, 30. Melzer, 31. Nattel 10. Wf1 — e1, 32. M. Grubner 13. Lf6 × h4, 33. Z. Volkmann 17 Sd5 × f6+, 34. J. Mayer 15. Lh2 — c7, 36 „Wiktor“ 5. d2 × c3, 37. I. Dąbrowski 10. 0 — 0, 38. „Juvenus“ 7. e4 — e5, 39. Wolfgang 7. Lf1 — d3.

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR. 148.

1. Dg1 — d4.

ROZWIĄZANIE KOŃCÓWKI NR. 84.

1. e7 Lb8 2. e5! L × e5 3. Ld7 Ld6+ 4. Ka4 L × e7 5. Le6+ Kh7 6. Ld5 Lf1 7. Lc4 Lh3 8 Le6 remis.

TRAFNE ROZWIĄZANIA NADESŁALI:

D. Brand, J. Brand, I. Kleinberg, W. Volkmann, Z. Volkmann, Sz. Częstochowski.

Wiadomości z kraju

List z Rzeszowa

Przed wyborami do Rady Miejskiej. — Po wymiarze podatku przemysłowego za 1926 r. — Z teatru.

Wybory do Rady miejskiej są już w stadjum energicznych przygotowań i prac. Komisarz rządowy miasta wyłożył do publicznego wglądu listy uprawnionych do głosowania i wysłał już zaproszenia do wzięcia udziału w wyborach dla członków IV koła. Wybory w tem kole odbędą się 12. czerwca br. Stronnictwa polityczne i związki gospodarcze wykazują również żywą działalność Jednolity blok żydowski (o którym telefonem podano) przygotowuje akcję. Przy sposobności wyjaśniamy, że „Poale Sjon" (prawica) pod tym warunkiem przystąpiła do bloku i w nim zostanie, o ile blok połączy się z lewicą, a w szczególności z P. P. S. W Rzeszowie bowiem, walczyć będą ze sobą prawdopodobnie dwa bloki: prawicowy i lewicowy. Na czele lewicowego bloku stoi notarjusz Machowski, a na czele prawicowego menerzy tutejszej endecji. Dokładniejszych wiadomości, które w ograniczonej ilości i dość często o zmienionej treści dostają się poza sale obrad i tajnych konferencyj, nie można obecnie podać. Wkrótce sytuacja się wyjaśni, bo termin pierwszego dnia wyborów już „na karku".

Przed kilku tygodniami ukończono wymiar podatku przemysłowego za rok 1926. Płatnicy otrzymali już nakazy płatnicze, z których wynika, że bardzo wielu kupcom wymierzono podatek w o wiele wyższych kwotach, niż w latach ubiegłych. W bardzo wielu wypadkach kierownik tutejszego Urzędu Skarbowego odwołuje się od wymiaru komisji szacunkowej do komisji odwoławczej przy Izbie Skarbowej we Lwowie. Podobno pokrzywdzeni temi orzeczeniami kupcy mają podjąć kroki u miarodajnych na tem polu czynników.

„Tojwje - mleczarz" Sz. Alejchema wystawiony przez „Scenę", z p. D. Szermanem, doskonałym w każdym calu artystą, w roli tytułowej pozostawia silne wrażenie. Sekundowała dzielnie „mleczarzowi" reszta partnerów, a sylwetki stworzone przez pp Zuckerówne, Liperówne i Lamówne wypadły pod każdym względem doskonale. Wyraźnie znać było szczęśliwą i umiejętną rękę reżysera p. Szermana. Dnia 8 bm. grała żyd. sekcja dram. przy Tow. Muz. i Dram. znaną sztukę Pińskiego pt. „Jenkel der Schmied". Zgrana trójka: p. Presser, p. Konniserówna i p. Schindlederówna wraz z p. Kaufmanem grała nader abmitnie. Specjalnie zwracały na siebie uwagę niezwykle starannie wykonane dekoracje.

Rad.

Knowania niektórych rabinów przeciw demokratyzacji kahałów

Nasz korespondent rzeszowski (Rad) donosi:

W ubiegłym tygodniu przybył do Rzeszowa „delegat" „dworu" rabina bełzkiego do tutejszego rabina z prośbą o podpisanie memorjału do Ministra Oświaty. Memorjału który ma wyrazić żądanie wszystkich rabinów w Polsce o zaniechanie rozciągnięcia dekretu Piłsudskiego na kahały w Małopolsce, tutejszy rabin poseł Lewin nie podpisał. Podpisał go natomiast p. Berisz Steinberg, piastujący w tutejszej gminie urząd dajena, o który staczał długie walki po śmierci błp. rabina Natana Lewina.

TARNÓW. (Kor. wł.). **Pod adresem Dyrekcji Poczt. — Zgromadzenie sjonistyczne.**

Mimo skarg i zawodzeń tutejszych sfer gospodarczych niedomagania na poczcie wciąż jeszcze nie ustają. Ruch handlowy bezsprzecznie znacznie się wzmógł, miasto nasze wkracza teraz w erę niebywałego rozwoju gospodarczego, a tu ani śladu o stworzeniu filji urzędu pocztowego, o czem tyle już w prasie codziennej i fachowej mówiono, ani znaku o rozszerzeniu sieci abonentów telefonicznych, których liczba mogłaby się w dwójnasób powiększyć, obsługa stron fatalna z powodu nadludzkiego przeciążenia pracą etc. Możeby Dyrekcja poczt w Krakowie, która wyłącznie ponosi winę ignorowania potrzeb gospodarczych naszego miasta, zdobyła się na zrozumienie słusznych postulatów handlu i przemysłu i zdecydowała się rozszerzyć personel pocztowy, kreować filję urzędu pocztowego w dzielnicy handlowej i przyjmować abonentów telefonicznych bez ograniczeń.

Onegdaj odbyło się zgromadzenie publiczne zwołane przez Organizację sjonistyczną, na którem referowali pp. Neiger o przyszłym kongresie sjonistycznym i Dr. Spann o działalności sjonistów w gminie żydowskiej. W dyskusji przemawiali pp. Silberpfenig i pepesowiec Hutter, przyczem ten ostatni nie szczędził słów uznania dla zasług sjonistów w kahale tarnowskim.

MINISTER NA EGZAMINACH MATURALNYCH. Dnia 18 bm. p. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w towarzystwie dyr. departamentu szkół średnich, p. Zagórowskiego przybył do Grudziądza, gdzie asystował przy ustnych egzaminach maturalnych w tamtejszych gimnazjach celem zorjentowania się co do ich poziomu.

BALON NIEMIECKIE NAD POLSKĄ. Wkrótce dwaj lotnicy niemieccy, Emmersbacher i Predeek, wykonają na niemieckich balonach szereg lotów dla studjów meteorologicznych. Ponieważ może zajść ewentualność przelotu balonów także nad terytorjum Polski, władze niemieckie uzyskały na to zezwolenie polskich władz wojskowych. Ministerstwo spraw wojskowych wydało w konsekwencji rozkaz, aby na wypadek lądowania lotników niemieckich, władze udzielały wszelkiej pomocy. Loty trwać będą do końca czerwca. Jest możliwe, że balony niemieckie ukażą się także nad Warszawą.

EPIDEMJA TYFUSU PLAMISTEGO KOŁO JAROSŁAWIA. W Suchorowie koło Jarosławia wybuchła epidemja tyfusu plamistego. Zanotowano kilka wypadków śmierci. Władze wydały odpowiednie zarządzenia ochronne.

W SOSNOWCU SPRZEDAWANO PSIE MIĘSO. Silne wrażenie wywołał w Sosnowcu fakt, stwierdzony przez policję, że na przedmieściach Sosnowca zajmowało się kilka rodzin zawodowo łapaniem psów, zabijaniem ich i sprzedawaniem mięsa psiego. Podobno była nawet czynna specjalna rzeźnia, gdzie ostatnio zabito 300 psów. Policja prowadzi śledztwo. Konsumenci, którzy używali bezwiednie mięsa psiego, poddali się badaniu lekarskiemu.

KOBIETA GŁODOMÓR. W Pabjanicach została zamknięta w klatce szklanej głodomór-kobieta, która zobowiązała się siedzieć w niej bez wszelkiego pożywienia 24 dni.

„PERSKIE OKO" NIE MA POWODZENIA NA POMORZU. Grupa artystów z „Perskiego Oka" z Pogorzelską, Bodem i Tomem na czele wyjechała na gościnne występy na Pomorze. Ulubieńcy Warszawy nie mieli atoli sukcesu u pobożnych mieszkańców Pomorza. W Toruniu publiczność groziła wykroczeniami w razie dojścia do skutku przedstawienia. Artyści musieli w ostatniej chwili zrezygnować z gościnnych występów.

SAMOBÓJSTWO KUPCA ŻYDOWSKIEGO. W Gdańsku pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru 32-letni kupiec żydowski z Łodzi M. M. Przyczyna samobójstwa nieznana.

SAMOBÓJSTWO W PRZEMYSLU. Także w Przemyślu mnożą się wypadki samobójstw. Onegdaj w biały dzień na jednej z ulic wypiła flaszeczkę kwasu solnego młoda dziewczyna, Paulina Bobolewicz z powodu braku zajęcia. Wijącą się w bólu przeniesiono do szpitala, gdzie po dwu dniach okropnych męczarni wyzionęła ducha.

„TO, CO ZROBIONO Z PREZ. CYNARSKIM". Do biura robót kanalizacyjnych w Łodzi, wtargnęli onegdaj dwaj zredukowani robotnicy i dopytując się o inż. Przetalskiego, wygrażali się, iż „muszą z nim zrobić „to, co zrobiono z prez. Cynarskim". Na alarm urzędników biura przybiegła policja, która obydwóch napastników aresztowała. Znaleziono przy nich długie noże kuchenne.

KONFISKATA „RZECZYPOSPOLITEJ". Onegdaj sza „Rzeczpospolita" uległa konfiskacie. Cały nakład skonfiskowany został jeszcze w drukarni tegoż wydawnictwa.

ZAMIAST KARY SMIERCI — WOLNOSC. W swoim czasie stanął przed tarnopolskim trybunałem przysięgłych Michał Bilyj, wieśniak z Berezowicy pod zarzutem zdrady stanu. Przysięgli zatwierdzili odnośne pytania główne, a trybunał skazał oskarżonego na karę śmierci przez powieszenie. Najwyższy Sąd zniósł wyrok i polecił przeprowadzenie ponownej rozprawy, którą onegdaj zakończono. Przysięgli ośmioma głosami zaprzeczyli winie Bilyja, wobec czego uwolniono go od oskarżenia i wypuszczono na wolność.

ZA NALEŻENIE ŻOŁNIERZY DO PARTJI KOMUNISTYCZNEJ. W sądzie wojskowym w Grudziądzu zapadł onegdaj wyrok w sprawie należenia kilkunastu żołnierzy do komunistycznej partji Zachodniej Białorusi, oraz w sprawie usiłowanej dezercji z wojska. Skazany został jeden szeregowiec na 10 lat więzienia, 7 szeregowców na 6 lat więzienia oraz 2 szeregowiec na 2 lata więzienia.

ARESZTOWANIE AGENTÓW SOWIECKICH. Z Wilna donoszą: We wsi Kuszyca, pow. postawskiego aresztowano członków rewolucyjnego komitetu komunistycznej partji o nazwiskach: Usinenko, Bielanko, Angron. Wszyscy przybyli niedawno z Rosji sowieckiej.

WYROK W „MAŁPIM PROCESIE" Onegdaj odbył się przed sądem w Pszczynie proces przeciw ogrodnikowi Paszce oskarżonemu o zbrodnię oszczerstwa. Paszko rozgłaszał, że miejscowy kierownik szkoły wykłada w szkole teorję Darwina. Sąd skazał p. Paszka na 100 zł. grzywny za rozgłaszanie nieprawdziwych plotek. W ten sposób zakończył się tzw. „małpi proces", o którym wczoraj donosiliśmy.

SZESC MIESIĘCY WIĘZIENIA ZA ZMUSZANIE ŻONY DO NIERZĄDU. Sąd Okręgowy w Łodzi skazał Władysława Stęcla na sześć miesięcy więzienia za zmuszanie żony swej do uprawiania nierządu.

ZA ZABICIE PRZODOWNIKA. Łódzki sąd okręgowy rozpatrywał sprawę posterunkowego Jana Kosińskiego, który zastrzelił przodownika policji Krawczyka. Swiadkowie zeznawali, że Krawczyk, jako zwierzchnik brutalnie obchodził się z podwładnymi. Sąd skazał Kosińskiego na 5 lat więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

ZASTRZELENIE DWÓCH GROŹNYCH BANDYTÓW. Policja poszukiwała od dłuższego czasu dwóch drożnych bandytów: Budnika Michała i Jojczyka, grasujących w powiecie nowosądeckim. W nocy z 17 na 18 bm. organa policyjne wpadły na ślad bandytów, którzy ukryli się w mieszkaniu jednego z mieszkańców gminy Cietrzewia w powiecie sądeckim. Policja obstawiła dom i wezwała osaczonych do poddania się. W odpowiedzi padły strzały, na skutek czego wywiązała się obustronna strzelanina, w czasie której bandyci zostali przez funkcjonarjuszy policyjnych zastrzeleni.

OKROPNY WYPADEK. Z Warszawy donoszą: W maglu elektrycznym, mieszczącym się w domu Nr. 4. przy ul. Prostej zaszedł mrożący krew w żyłach wypadek. Oto zatrudniona maglowaniem bielizny 67-letnia Julijanna Szpakowska, matka właściciela tych magli, podkładając wałek pod magiel, nagle wobec tego, że maszyna była w ruchu, podchwycona została za włosy przez jeden z walców. Rozległ się przeraźliwy okrzyk i zanim zorjentowano się, z pod magli trysnęły strumienie krwi i głowa nieszczęśliwej Szpakowskiej została dosłownie zmiażdżona. Gdy zatrzymano maszynę, okazało się, że Szpakowska już nie żyje.

STARCIE ZE ZBIEGŁYMI BANDYTAMI. Z Wilna donoszą: W nocy na 15 bm. w Taurogach, w pobliżu majątku Danirydów, na granicy polsko-litewskiej, pomiędzy ośmioma zbiegłymi z więzienia bandytami, a strażą polską, przyszło do starcia. Po 2 godzinach bandyci zostali osaczeni i rozbrojeni.

GROŹBA POŻARÓW WSI. Niedawno wybuchł niedaleko Lublina pożar w pewnej wsi, która została doszczętnie spalona. Przed pożarem otrzymali tamtejsi chłopi anonimowe ostrzeżenia. donoszące, że wkrótce wybuchnie szereg pożarów. Jak wiadomo, udało się schwytać sprawcę pożaru w osobie funkcjonarjusza straży pożarnej. Obecnie otrzymali znowu chłopi w okolicznych wsiach Lublina kartki, że wsi będą puszczone z dymem. Mieszkańcy zwrócili się o pomoc do starosty, który nakazał czuwać przez kilka nocy z rzędu, by nie dopuścić do nieszczęścia.

NIEDŹWIEDŹ POŻARŁ KROWĘ. Niezwykły wypadek zdarzył się onegdaj na połoninach między Żabiem a Jablonicą. Obecnie nadszedł czas, kiedy huculi z całym dobytkiem przenoszą się z nizin w góry i pędzą bydło na wypas na całe lato. Na jedną taką karawnę krów napadł onegdaj potężny niedźwiedź, który upatrzywszy sobie ofiarę, rzucił się na nią i najspokojniej pożarł o kilka kroków od chaty.

Wesoły kacik

BYLE BEZ ŻONY!

— Mój kochany, zwykle ubierasz się tak elegancko, a od pewnego czasu widzę cię wciąż w tym starym, zniszczonym kapeluszu.

— Nic dziwnego! Żona zapowiedziała mi stanowczo, że nie wyjdzie ze mną na miasto, dopóki nie sprawię sobie nowego kapelusza!...

CZEGO KTO SZUKA W GAZECIE?

— Możebyśmy „stwierdzili", co nam przyniosły skrzynie, ściągnięte ostatniej nocy — mówi jeden do pryszek do drugiego.

— Ejże, mamy czas, przeczytamy o tem w dziennikach.

GDY SIĘ CZŁOWIEK ROBI STARSZY...

Znana aktorka francuska, Madelaine Brohan ubierała się na starość bardzo skromnie. Zapytana razu pewnego o powód wpadającej w oczy skromności ubioru, odparła krótko:

— W moim wieku kobieta nie ubiera się już, ale poprostu — nakrywa.

KRONIKA

Wschód słońca 3 m. 34

Maj
20
Piątek
18 Ijar 5876

Zachód słońca 19 m. 30

Natan Bystrycki w Krakowie

ODCZYT O ROLI KOBIETY ŻYDOWSKIEJ

Na zaproszenie Zrzeszenia Kobiet Żydowskich w Krakowie, wygłosi znany pisarz hebrajski p. Natan Bystrycki z Palestyny, w sobotę dnia 21 bm. o godz. 7'30 wieczór w lokalu Związku akad. „Haszachar“, Stradom 15, referat na temat: „Emancypacja kobiety w żydostwie i u innych narodowości“.

Goście mile widziani.

* * *

Na wycieczce Lagbeomerowej ŻFN. wygłosi p. Natan Bystrycki referat n. t. „My a Dunam“. O liczny udział uprasza się wszystkie organizacje młodzieży. — W razie niepogody odbędzie się zebranie w sali „Przedświt Haszachar“.

* * *

Dziś w piątek wieczór o godz. 8'30 zebranie młodzieży akademickiej wszystkich związków w lokalu „Przedświtu“. Referat wygłosi p. N. Bystrycki.

* * *

„NOWOHEBRAJSKA LITERATURA W PALESTYNIE“

Staraniem „Tarbutu“ odbędzie się w niedzielę 22 bm. o godz. 7'30 wieczorem w sali „Ezry“ Krakowska 41; odczyt hebr. Natana Bystryckiego na temat: „Nowohebrajska literatura w Palestynie“.

Tezy odczytu:

1. Okres egzotyczny (S. B. Zion, Smilanski itd.)
2. Apoteoza cierpienia (J. Ch. Brenner).
3. Okres syntetyczny i proza hebr. w Palestynie (Reubeni, Burla Kimchi).
4. Palestyna jako zagadnienie centralne w liryce hebr. (J. Karni, Temkin Szlonski, Grinberg i in.)

Odczyt powyższy ze względu na osobę prelegenta, autora znanej powieści hebrajskiej „Jamin we lejlot“, obznajmionego z wszystkimi prądami nurtującymi w dzisiejszej Palestynie ściągnie niewątpliwie liczne rzesze inteligencji hebr. Krakowa.

W sprawie studjów zagranicą

Akademickie Biuro Tłumaczeń i Korespondencji Zw. Żyd. Stow. Akad. w Polsce podaje do wiadomości ogółu zainteresowanych, że sekretarjaty wyższych uczelni zagranicznych rozpoczęły przyjmowanie podań o przyjęcie na rok akademicki 1927/28 i zalecają wcześniejsze ubieganie się o przyjęcie szczególnie na te wydziały, na których liczba miejsc jest ograniczona (politechnika, wydziały: lekarski, dentystyczny, przyrodniczy, farmaceutyczny, rolniczy itp.)

W związku z powyższem biuro udziela wyczerpujących, zarówno ustnych, jak i pisemnych informacyj co do formalności zapisu jak i warunków utrzymania i studjów zagranicą, jak również załatwia wszystkie formalności związane z zapisem i wyjazdem na uczelnie zagraniczne, (tłumaczenia, poświadczenia, legalizacje konsularne, sprawy paszportu i wiz).

Biuro mieści się we własnym lokalu przy ul. Plac Żelaznej Bramy Nr. 6 m. 11 w Warszawie (telefon Nr. 253—68) i czynne jest codziennie oprócz świąt od godz. 9—19.

Informacje pisemne udzielane są za opłatą w wysokości trzech złotych.

—o—

— **KIEDY URZĘDNICY OTRZYMAJĄ DODATEK MIESZKANIOWY?** Zainteresowane czynniki rządowe w zasadzie uznają konieczność podwyższania dodatku mieszkaniowego dla urzędników państwowych, w szczególności stanowisko takie zajmuje również p. minister Czechowicz. Ministerstwo skarbu wyjaśniło jednakże, że podwyżka dodatku mieszkaniowego nie nastąpiła dotychczas jedynie ze względu na stan finansów państwa“ i że sprawa ta zostanie definitywnie załatwiona w każdym razie jeszcze w ciągu bieżącego kwartału, tj. przed 1 lipca rb.

— **PLANTY I OGRODY MIEJSKIE.** Na ostatniem posiedzeniu podkomitetu Sekcji I. dla spraw ogrodowych przyjęto do wiadomości sprawozdanie zarządu ogrodów m. o wykonanych już oraz obecnie prowadzonych robotach ogrodowych na plantach, ogrodach, placach i ulicach w mieście, dalej o stanie i rozwoju głównego ogrodu przy ul. Lubicz, szkółek drzew itd. Podkomitet wyraził zarządowi ogrodów m. uznanie za energiczne i celowe prowadzenie ogrodnictwa, poczem wysłuchał sprawozdania zarządu Lasu Wolskiego na Woli Justowskiej o postępie prac, na szeroką skalę zakrojonych, a mających na celu uczynienie z tegoż lasu już w niedalekiej przyszłości prawdziwego tak potrzebnego dla Krakowa miejskiego parku ludowego.

Tydzień chaluca

Jak wiadomo, odbędzie się w okresie od 20—30 bm. akcja na rzecz Tygodnia Chalucowego na terenie całej Małopolski.

W tym czasie zostaną odwiedzone prawie wszystkie komitety Ezry Chalucowej zachodniej Małopolski przez delegatów komitetu na zachodnią Małopolskę w Krakowie. Wszelkie fundusze mające się zebrać podczas Tygodnia Chalucowego zostaną przeznaczone na rzecz Kolonji ogrodniczej w Cichym Kąciku oraz na rozbudowę fermy chalucowej w Słobódce Leśnej, którą w ostatnich dniach Ezra Chalucowa uzyskała. W objazdach wezmą udział na terenie zach. Małopolski: Poseł Dr Silberschein, Dr L. Wanderer, Inż. Feldman, Dr. Kanarek, Dr Daniel, Dr Drucks, Dr. Finkenthal, Dr Samel, Inż. Wulkan, Inż. Horowitz, Inż. Bierer, Wellner, Margulies, Lerchenfeld i inni. Wszystkie komitety Ezry Chalucowej na prowincji wzywamy tą drogą do poczynienia odpowiednich przygotowań, pozostających w związku z przybyciem delegata.

* * *

Protektorat honorowy objęli: Poseł Dr. O. Thon (Prezes Organizacji Sjonistycznej), Dr Rafał Landau (Prez. Gminy żydowskiej w Krakowie), Dr Dawid Süsskind (Prez. Stow. Bnej Brith), Dr Leon Wanderer (Prez. Ezry Chalucowej na zach. Małopolskę), Dr Otto Menasche (Prez. Org. „Hitachduth“) S. F. Freund (Prez. Org. Poale-Sjon prawica).

— **SZKOŁA DLA GŁUCHONIEMYCH.** Zarząd szkoły specjalnej w Krakowie przy ul. Rajskiej l. 14 przypomina, że wpisy do I, II. i III oddziału dla głuchoniemych kończą się 15 czerwca br. Do szkoły przyjmuje się dzieci również z prowincji. Bliższych informacyj udziela kierownictwo szkoły.

— **FESTIVAL 9 ORKIESTR WOJSKOWYCH.** Z okazji przyjazdu do Krakowa przedstawicieli członków IV. międzynarodowego kongresu medycyny i farmacji wojskowej (46 państw) odbędzie się wieczorem o 20-tej w dniach 5 i 6 czerwca br. na Wawelu olbrzymi festival 9 orkiestr pułków piechoty w połączeniu z chórami krakowskiemi „Echem“ i „Chórem Akademickim. Program obejmuje arcydzieła w Polsce mało znane, lub też zupełnie nieznane. Bliższe szczegóły podadzą afisze. Festival ten wywołał wielkie zainteresowanie w całej Polsce i mnóstwo osób z Warszawy zgłosiło już swój przyjazd na te koncerty, wraz z członkami międzynarodowego kongresu medycyny i farmacji wojskowej.

— **RUCH LUDNOŚCI KRAKOWA W MARCU 1927.** W ciągu miesiąca marca br. zawarto w Krakowie małżeństw 78 (w lutym 236), w tem chrześcijańskich 33 (204), żydowskich 45 (32). Urodziło się żywo dzieci 411 (344), ślubnych 328 (252), nieślubnych 83 (92), w tem z małżeństw żydowskich rytualnych 20 (32). Wśród żywo-urodzonych było chłopców 214 (170), a dziewcząt 197 (174). W tym samym okresie czasu zmarło w Krakowie osób 302 (302), miejscowych 202 (195), obcych 100 (107), Liczba zmarłych w szpitalach wyniosła osób 175 (159). Z przyczyn śmierci najwięcej przypada na gruźlicę 56 i nowotwory 31. — Wśród zmarłych było chrześcijan 254 (w lutym 242), a Żydów 48 (60).

— **NOWY PODATEK SAMOCHODOWY.** Wobec projektowanych przez rząd bardzo wysokich opłat na posiadaczy samochodów i autobusów Izba handlowa w Krakowie zwróciła się do Ministerstwa robót publ. z przedstawieniem, iż mogłoby to podciąć rozwój nowoczesnej formy komunikacji w Polsce. Na skutek memorjału Izby, ministerstwo zmodyfikowało projektowane stawki w następujący sposób: Od samochodu osobowego, używanego dla własnego użytku: a) po 10 zł. od każdych 100 kg. wagi własnej samochodu, którego waga nie przewyższa 1500 kg. (poprzednio 1000 kg.), b) po 50 zł. powyżej wagi 1500 kg., od samochodu osobowego utrzymywanego w celach zarobkowych po 50 zł. od 100 kg. wagi. Stawki od samochodów ciężarowych i przyczepek bez zmiany, od motocykla 40 zł. zamiast 60 zł., od motocykla z przyczepką 60 zł. zamiast 100 zł.

— **WYPADEK SAMOCHODOWY.** We środę w nocy w ul. Rakowickiej, wywróciła się dorożka samochodowa Nr. 6040 z powodu pęknięcia resorów, skutkiem czego jadący w niej szofer Zygmunt Rysowski i jego pomocnik Michał Szawron doznali licznych potłuczeń. Szawrona zabrało pogotowie ratunkowe do szpitala.

— **OBRONA PRZED SZUPASEM.** Dnia 18 bm. o godz. 14 aresztowano niejaką Wiktorję Gil za niedozwolony pobyt w Krakowie, skąd została orzeczeniem Dyrekcji Policji wyszupasowana. Gil w czasie doprowadzenia jej przez posterunkowego do komisarjatu zażyła niespostrzeżenie jakiejś trucizny, skutkiem czego doznała boleści tak, że wezwane pogotowie ratunkowe odwiozło ją do szpitala. — Aresztowano Janowską Alfonję (lat 24) i Godek Helenę (lat 36) za włóczęgostwo. Godek w czasie doprowadzenia jej przez posterunkowego do komisarjatu rzuciła się na niego chcąc g opobić.

— **ZŁODZIEJE MIESZKANIOWI.** Wczoraj aresztowały organa urzędu śledczego Leopolda Kapałkę (lat 19) i Antoniego Moskaluka (lat 19) za włamanie do mieszkania Brunona Lewickiego przy ulicy Retoryka l. 18, dokonaną dnia 17 bm. i kradzież mieszkaniową u Marjana Kucharzewskiego przy ul. Pomorskiej l. 6, dokonaną dnia 17 bm. Nadto obu aresztowanym udowodniono szereg kradzieży mieszkaniowych z włamaniem, dokonanych w ostatnich czasach na terenie m. Krakowa.

— **WSZĘDZIE KRADNĄ ROWERY.** Szymon Rosenberg, pomocnik handlowy zgłosił do policji, że dnia 18 bm. o godz. 15 skradziono mu z korytarza Kasy Chorych, przy ul. Dunajewskiego rower wartości 100 zł., który chwilowo pozostawił w korytarzu.

— **OFIARA KIESZONKOWCA.** Roman Kuryłowicz, zastępca firmy Baczewskiego we Lwowie zgłosił do policji krakowskiej, że dnia 18 bm. podczas wsiadania do pociągu na stacji w Katowicach skradziono mu portfel z gotówką 3000 zł. i dokumentami.

— **W PIWNICY** realności przy ul. Bożego Ciała l. 25 wybuchł ogień skutkiem nieostrożnego obchodzenia się ze światłem. Zawezwana straż pożarna ogień ugasiła. Szkoda nie powstała żadna.

—o—

ZMARLI:

Frymeta Lustgarten l. 72, Salomea Ball l. 26, Majer Wischnitzer l. 69.

— **ZEBRANIE HANDLOWCÓW** odbędzie się w sobotę dnia 21 bm. o godz. 10-tej przedpoł. w sali Związku Zawodowego Pracowników Umysłowych, Sławkowska 6. Obecność wszystkich konieczna.

—o—

Kupujcie Szekel!

„Entente cordiale“ — niezbędnem uzupełnieniem Locarna

Artykuł „Timesa“

Londyn, 19 5. PAT. Nawiązując do pobytu prezydenta Doumergue'a w Londynie „Times“ pisze, że Entente Cordiale jest w rzeczy samej niezbędnem uzupełnieniem Locarna. Dziennik dodaje, że celem Locarna było utrwalenie pokoju w jednej strefie i stopniowe rozszerzanie go. Nad dziełem tem Francja i Anglja pracują wspólnie. W dalszem współdziałaniu obu państw w tej nowej fazie współpracy jaką im narzuciła historja wyłonią się niewątpliwie różnice poglądów na metody i najbliższe cele. Na ogół jednak współpraca nad ustaleniem pokoju i wyiągnięciem do niej innych narodów nie pociągnie za sobą poważniejszych przeszkód. Wizyta prezydenta Doumergue'a ma właśnie na celu zacieśnienie stosunków angielsko-francuskich.

Defraudant Kessler aresztoway w Bawarji

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Berlin, 19 5. T. Były urzędnik pocztowy w Królewskiej Hucie Kessler, który zdefraudował sumę półtora miljona złotych, poczem zbiegł do Niemiec, został dziś aresztowany w miejscowości Schliersee w Bawarji. Równocześnie policja kryminalna w Frankfurcie aresztowała wspólników Kesslera w osobie pary małżeńskiej nazwiskiem Cieślik. Znaleziono przy nich 350 tysięcy złotych, które skonfiskowano. Zarazem w jednym z banków frankfurckich obłożono sekwestrem sumę 500 tysięcy złotych zdeponowaną przez nieznanego osobnika.

Nungesser dał nareszcie znak życia?

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Londyn, 19 5. (L) Na wybrzeżu w pobliżu miejscowości Fallmouth hrabstwo Cornvall) znaleziono flaszkę, zawierającą kartkę z następującym zapiskiem: „Wylądowaliśmy 75 mil od wybrzeża Irlandji. Aparat zniszczony. W. H. Nungesser“. Znalazca proszony jest o porozumienie się z p. H. Lauserne, sekretarzem „Raf“ (Royal Air Force) w Londynie“.

Przed decydującą walką o Hankau

Szanghaj, 19 5. PAT. Reuter donosi, że wojska północne i oddział Fu Pei Fu w skombinowanym marszu znalazły się w odległości 100 km. od Hankau, natomiast Czang Kai Szek ma znajdować się około 30 km. od tego miasta.

Szanghaj, 19 5. PAT. Czang Kai Szek powrócił z Nankinu. Z Hankau donoszą, iż niepokój wśród Chińczyków trwa tam w dalszym ciągu. Chronią się oni na tereny koncesyj zagranicznych. Część oddziałów antykomunistycznych została skoncentrowana w pobliżu miasta i zetknięcia się ich z wojskami czerwonemi należy oczekiwać w każdej chwili. Pozostałe wojska antykomunistyczne znajdujące się w odległości 20 mil od Hankau maszerują na miasto.

Burzliwe posiedzenie parlamentu węgierskiego

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Budapeszt, 19 5. (D) W parlamencie węgierskim doszło dziś do skandalicznych scen przy obradach nad węgiersko-włoskim traktatem przyjaźni. Socjalistyczny poseł Vanay wygłosił z tej okazji przemówienie, w którem niesłychanie ostro zaatakował Włochy faszystowskie, twierdząc, że przyjęcie układu zaszczepi na Węgrzech zarazę faszyzmu. Słowa te wywołały niesłychaną wrzawę i burzę protestów. Doszło też do burzliwego starcia pomiędzy większością izby a lewicą. Wkońcu układ został przyjęty.

Teza sowiecka będzie uwzględniona?

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Genewa, 19 5. (D) Z kół zbliżonych do konferencji gospodarczej donoszą, że teza sowiecka o istnieniu obok siebie dwóch systemów gospodarczych: kapitalistycznego i komunistycznego zostanie uwzględniona w końcowych rezolucjach konferencji gospodarczej. Jak wiadomo, w związku z tą sprawą delegacja sowiecka groziła opuszczeniem Genewy.

Burzenie twierdz niemieckich — ukończone?

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Berlin, 19 5. (T) Tutejsze pisma donoszą z Królewca, że burzenie twierdz niemieckich zostało ukończone. Zburzone zostały wszystkie betonowe zabudowania forteczne w okolicy Królewca w ogólnej liczbie 80 objektów.

Reforma podatków w Niemczech

Berlin, 19 5. PAT. Pod przewodnictwem ministra finansów Rzeszy dr Koelera odbył się wczoraj w Berlinie wspólne narady ministrów finansów krajów związkowych w sprawie projektu ustawy o reformie podatkowej. Ministrowie podkreślili swoją zasadniczą zgodę na zawartą w projekcie rządowym ogólne wytyczne i cele zamierzonej reformy, usuwające dotychczasowe rozbieżności w poszczególnych krajowych ustawach podatkowych.

Rozmaitości

Kino w Japonji

Cicha walka o produkcję filmową toczy się na całym świecie. Hollywood ze swoimi idealnymi naturalnymi warunkami, niewyczerpanem bogactwem dolarów jest magnesem, który powoli przyciąga ku sobie najlepszych artystów filmowych całego świata. Tam pracują najlepsi reżyserowie, tam powstają drobne skecze i monumentalne filmy, którymi Ameryka zasypuje Europę, Azję i wszystkie inne części świata. Jest to nietylko potężna gałęź przemysłu, ale także broń propagandowa i narzędzie kształcące umysły tłumów, niezawsze ku ich moralnej korzyści. Nic dziwnego więc, że na całym świecie obudził się instynkt samozachowawczy i powodzi filmów amerykańskich każdy kraj o jakiej takiej produkcji filmowej chciałby przeciwstawić własne, dla własnego narodu tworzone obrazy.

Ale gdy w Europie akcja ta dopiero jest zapoczątkowana, Japończycy, jak zwykle, pokazali. co wytrwałość i patrjotyzm u nich zdziałać są w stanie. Dziś producenci filmów japońskich własną pracą bez pomocy rządu, bez krzyku o ograniczenie wwozu filmów amerykańskich, doprowadzili do tego, że większość kin w państwie Nipponu wyświetla filmy rodzimego pochodzenia. Przed trzema laty właściciele kin w Japonji, zrażeni nową ustawą emigracyjną amerykańską, ogłosili bojkot filmów amerykańskich ale publiczność przyzwyczajona i lubująca się w produkcjach amerykańskich, uczęszczała do tych teatrów, które do bojkotu nie przystąpiły. Wtedy producenci uświadomili sobie, że żeby konkurować z Ameryką, trzeba produkować filmy japońskie na tymsamym lub wyższym poziomie niż filmy amerykańskie, a pozatem opracowywać tematy, które publiczność lubi. Trzy lata temu na 10 filmów dziewięć było amerykańskich, dziś więcej, niż połowa jest produkcji japońskiej.

Niektóre filmy, wzorowane na amerykańskich dają tragedję z życia Zachodu, temat ulubiony przez Japończyków i Chińczyków, inne biorą za tło zdarzenia historyczne, podanie o 47 Roninach i inne poularne legendy japońskie. Technicznie i fotograficznie filmy te dorównują najlepszym filmom amerykańskim. Gra jest wyśmienita, bez względu na to, czy sztuki są grane w stlu starym klasycznym, czy w współczesnym naszym. Gwiazdy filmowe japońskie cieszą się równą popularnością na Wyspach Wschodzące go Słońca, jak Douglas Fairbanks lub Charlie Chaplin a Denmei Suzuki jest ulubieńcem wszystkich.

Japonja w ostatnich latach dziesięciu stała się jednym z największych rynków zbytu dla produkcji filmowej. W samem Tokio jest setki kinematografów, a w Cesarstwie liczą się na tysiące. Na kwestjonarjusz jednej z gazet japońskich rozesłany do dziewcząt japońskich 80 procent dało odpowiedzi, że najulubieńszą ich rozrywką jest kino. Takiem powodzeniem cieszy się obecnie bojkot filmów amerykańskich w Tokio, że dla wyświetlania swoich filmów Amerykanie musieli wydzierżawić w Tokio pięć teatrów. Jeden z amerykańskich producentów postanowił zebrać grupę aktorów japońskich, mających grać sztuki japońskie i ma nadzieję, że w ten sposób uzbroi się lepiej do walki konkurencyjnej.

Węgierski hrabia - podpalaczem

Hrabia Henryk Andrassy jest właścicielem posiadłości i zamku w Słowacji. W zamku tym zakwaterowano czeskich żołnierzy. Oburzyło to w tak silnym stopniu węgierskiego patrjotę, że zamek nocą podpalił, tak, że żołnierze z trudem uniknęli niebezpieczeństwa. Rozumie się, że przedtem zamek należycie ubezpieczył... Hrabia został aresztowany, lecz wypuszczony na wolność za złożeniem kaucji w kwocie 700.000 czeskich koron. Wyniku rozprawy sądowej hrabia Andrassy jednak nie oczekiwał, lecz uciekł do Budapesztu. Rząd czeski zażądał wydania hrabiego-podpalacza, lecz Węgry odmówiły, zasłaniając się tem, że Andrassy nie jest zwykłym podpalaczem, lecz czyn jego nosi charakter polityczny. Tak to na Węgrzech z podpalacza można się stać narodowym męczennikiem...

STULECIE ANGIELSKIEJ POLICJI. W roku 1827 uchwalił parlament angielski tzw „Metropolitan Police Act“, a dzięki tej ustawie ujrzała światło dzienne „Metropolitan Police Force“. Z okazji stuletniego jubileuszu wystąpiły „Times“ z inicjatywą utworzenia funduszu dla policji, by dać wyraz wdzięczności społeczeństwa angielskiego dla angielskiego „bobby“.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska.

Kraków, 19. 5 Akcje niejednolite. Dolar utrzymany.

Kraków, 19. 5 PAT. Zarobkowy 98, 99zł. Tohan 0.62, 0.66, Zieleniewski 25. Górka 50. 51, Siersza 7, 7.10, Niemojewski 6.80. Azot 2. 2.25. Elektrownia 9, Krakus 0.35, Chodorów 141. Chybie 7, 7.10.

Zebranie efektów cechowało tendencję niejednolitą. Chęć do pracy niewielka wobec czego obroty na ogół były słabe Z bankowych B. Zw. Sp. Zarobk., z przemysłowych papierów Azot nieco mocniej. Zieleniewski, Górka. Elektrownia i Chodorów lekko słabsze. Reszta papierów utrzymane na wczorajszym poziomie. Większość papierów bez transakcyj z braku zainteresowania. Ruch na ogół słaby.

Dla papierów niekotowanych sytuacja podobna. Jedynie nieliczne papiery w obrotach po kursach utrzymanych z wyjątkiem Jaworzna nieco mocniejszego, którym też dokonano transakcyj ultimowych po kursie 24. Obroty większe na ogół, ruch nieco silniejszy. Płacono za Jaworzno 23.50—23.90, Bank Polski 152, Nobel 6.10—6.25, Len 0.30—0.32, Poż. Konwersyjna 0.65 plus kupon

Na rynku walut i dewiz tendencja utrzymana. Zainteresowanie w dalszym ciągu słabe. Podaż wystarczająca, przy lekkiej nadwyżce. Obroty słabe. Kraków gotówka dol. 8.92 i pół do 8.93, czeki bankowo 8.94 i pół do 8.95. Warszawa gotówka 8.92 1/4—8.92 3/4, czeki 8.94. Lwów gotówka 8.92 i pół do 8.92 3/4, czeki 8.94 i pół do 8.95 Katowice got. 8.92 i pół do 8.93, czeki 8.94 i pół. Bank Polski płacił w dalszym ciągu za gotówkę 8.89, za czeki 8.91

Giełda warszawska

Warszawa 19 b. m. (PAT.) **Giełda waluty.**

Dolary 8·92, sprz. 8·94. kup. 8·90.
Belgja 124·30, 124·61, 123·99.
Holandja 357·95. sprz. 358·85, kup. 357·05
Londyn 43·42 sprz. 43·53, kup. 43·31
N. Jork 8·93, sprz. 8·95. kup. 8·91.
Paryż 35·01. sprz. 34·10. kup. 34·92
Praga 26·50 sprz. 26·56 kup. 26·44.
Szwajcarja 172·01. sprz. 172·44 kup. 171·58
Włochy 48·75, 48·87, 48·63.
Wiedeń 125·80. kup. 126·11 sprz. 125·49

Papiery procentowe: Pożyczka kolejowa 102.80—103. 5 proc. pożyczka konwersyjna 66, premjówka 53.50—53.

Warszawa, 19. 5 PAT. Bank dyskont. 136, Handl. 7.90, Polski 155, 152.50, 153, Zarobk. 96, 96.50, Kijowski 95, Zachodni Bank 5, Czersk 127, 125, Częstocice 3.70, Michałów 0.90, 0.89, Cukier 6.05, 5.95, Firley 66, Łazy 0.40, Węgiel 113.50, 115.25, 114, Nobel 6.10, 6.05, Fitzner 7.50, Lilpop 24.25, 33, 33.50, Modrzejów 10.50, 10.15, 10.25, Norblin 188, Ostrowiec 82.25, Parowozy 0.90. Pocisk 3.70, 3.65, Rudzki 3.10, 2.95, 3.02, Ursus 2.45, Starachowice 5.35, 5.20, Żyrardów 21.25, 21.40, Zawiercie 43, 43.50 Borkowscy 3.95, 3.90, Żegluga 0.70.

Giełda zurychska

Zurych, 19. 5 PAT. Paryż 20.35, Londyn 25.24 1/8, Nowy Jork 5.20, Belgja 72.23 3/4, Włochy 28.27 i pół, Hiszpanja 91.03 1/4, Holandja 208.02 i pół, Berlin 123.22 i pół, Wiedeń 73.17 i pół, Sztokholm 139.05, Oslo 134.20, Kopenhaga 138.70, Sofja 3.75, Praga 15.40, Budapeszt 90.60, Białogród 9.13 3/4, Buenos Aires 220.

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 19 b. m. (P. A. T.). **Dewizy.** Amsterdam 288·95, Belgrad 12·46. Berlin 168·19 Bruksela 98·52, Budapeszt 123·77. Kopenhaga 189·45 Londyn 34·46 Madryt 124·17. Medjolan 38·65. Nowy Jork 709·60. Oslo 185·—. Paryż 27·76 Praga 21·01 Sofja 5·11, Sztokholm 189·60. Warszawa 78·19—79·69 Zurych 136·43, Amerykańskie 70[illegible]0 niemieckie 167·95 angielskie —·—, polskie —·— —·—. szwajcarskie 136·12 [illegible] 20·89. Węgierskie 123·72—

Akcje: Zieleniewski 18·50, Silesja —·—. Fanto [illegible] Gal. Karpaty 36·10, Galicja 130·, Siersza 5·68, Bank małopolski —·— Bank Hip. —·— Tepege. ——

Giełda nowojorska

Nowy Jork, 19. 5 (AW). Warszawa 11.40, Londyn 485 5/16, Paryż 391 3/8, Wiedeń 14.07, Praga 296 1/4, Włochy 542 i pół, Belgja 13.89, Budapeszt 17.45, Szwajcarja 19.23 1/4, Helsingfors 252 i pół, Sofja 0.74, Holandja 40, Oslo 25.80, Kopenhaga 26.66 i pół, Sztokholm 26.75, Tokio 47.02, Bukareszt 60 i pół, Berlin 23.69 i pół, Belgrad 176. Montreal 100.06.

Generał Rozwadowski u marsz. Piłsudskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 V. Sin. Generał Rozwadowski który został zwolniony z więzienia śledczego w Wilnie przybył wczoraj do Warszawy. — Z dworca wileńskiego udał się generał Rozwadowski do Belwederu, gdzie stanął do raportu. Rozmowa marszałka Piłsudskiego z generałem Rozwadowskim trwała 20 minut i dotyczyła spraw formalno-wojskowych. Generał Rozwadowski zamieszkał narazie u siostry swojej p. Staniszewskiej przy ul. Siennej, skąd w końcu tego miesiąca przeniesie się do własnego mieszkania. Dziś wyjeżdża generał Rozwadowski do Lwowa.

W wywiadzie prasowym podał generał Rozwadowski następujące szczegóły zwolnienia go z więzienia. Wczoraj o godzinie 5 nad ranem został generał obudzony przez prokuratora przy sądzie wojskowym w Wilnie. Generałowi kazano się ubrać, poczem samochód przewiózł go pod eskortą oficerów na dworzec kolejowy. Fakt zwolnienia generała trzymany był w najściślejszej tajemnicy, tak, iż nawet służba kolejowa nie wiedziała, iż generał Rozwadowski znajduje się w pociągu.

O godzinie 8 wieczór przybył generał Rozwadowski na dworzec wschodni w Warszawie, gdzie oczekiwał go samochód z Belwederu. Bezpośrednio z dworca kolejowego generał odjechał w towarzystwie oficera do Belwederu, gdzie natychmiast został przyjęty przez marszałka Piłsudskiego, który oświadczył mu, iż zostaje zwolniony z więzienia na skutek decyzji sądu wojskowego. Marszałek zażądał od generała Rozwadowskiego, by n każde wezwanie zjawił się do sądu. W odpowiedzi generał Rozwadowski zaznaczył, że żądaniem jego i celem jest jak najszybsze przeprowadzenie rozprawy sądowej.

Generał Rozwadowski zamierza w najbliższym czasie poświęcić się studjom wojskowym. Zaznaczyć należy, że generał Rozwadowski przeniesiony został w swoim czasie w stan nieczynny.

Tajemnicza eksplozja w budynku szkolnym

40 dzieci postradało życie.

Bath. (Michigan) 19. 5. PAT. „United Press“. W tutejszym budynku szkolnym wydarzyła się straszna eksplozja. 40 dzieci postradało życie. Wielka ilość dzieci odniosła kontuzje. Równocześnie z tą eksplozją wydarzyły się inne eksplozje. Wśród ludności panuje przerażenie. Powody zamachów są zupełnie nieznane. Władze stoją przed zagadką.

Lord Plumer wyjechał na urlop

Jerozolima, 19 5. ŻAT. Wysoki komisarz dla Palestyny lord Plumer wyjechał do Anglji, gdzie zamierza przepędzić swój urlop. Podczas nieobecności wysokiego komisarza zastępować go będzie w prowadzeniu rządów główny sekretarz rządu palestyńskiego pułkownik Symes.

Leonard Stein u Coolidge'a

Waszyngton, 19 5. ŻAT. Prezydent Coolidge przyjął w Białym domu sekretarza politycznego wszechświatowej organizacji sjonistycznej Leonarda Steina, który przybył w towarzystwie radcy poselstwa angielskiego w Waszyngtonie Chiltona. Leonard Stein będzie kontynuował w Stanach Zjednoczonych pertraktacje rozpoczęte przez Dr Weizmanna w sprawie zorganizowania bezpartyjnej komisji ekspertów, która ma się udać do Palestyny stosownie do układu zawartego między Weizmannem a Louis Marschallem.

Resztki autonomji żydowskiej na Litwie zniesione

Kowno. 19. 5. ŻAT. Rząd litewski ogłosił rozporządzenie, na mocy którego dnia 27 czerwca br. odbędą się w całej Litwie wybory starszych synagogalnych w poszczególnych synagogach i bóżnicach. Rozporządzenie to powołuje się na stare przepisy carskie, na mocy których nie uznawano gmin żydowskich. Jednocześnie rząd litewski rozwiązał wszystkie gminy żydowskie w kraju, pozbawiając je dotychczasowych funkcyj prawnych. W ten sposób zostały już zniesione ostatnie ślady autonomji żydowskiej na Litwie.

Groźba przesilenia gabinetowego w Grecji

Budapeszt. 19. 5. PAT. Dzienniki donoszą z Aten, że z powodu zamiaru mianowania Politisa posłem greckim w Paryżu, co spotkało się z opozycją ze strony rojalistów grozi wybuch przesilenia gabinetowego. W razie gdyby nominacja powyższa nie doszła do skutku minister spraw zagranicznych Michalokopulos ustąpi ze swego stanowiska.

Kronika telegraficzna

— Mac Donald opuścił wczoraj Nowy Jork na parowcu „Berengaria“. Przyjazd jego spodziewany jest w Londynie we wtorek.

— Słynny śpiewak rosyjski Szaliapin występuje gościnnie w wiedeńskiej operze w „Borysie Godunowie“ i w „Fauście“.

— Rząd meksykański skazał na deportację na wyspy Tres—Marias blisko dwa tysiące przeciwnikó wrządu prezydenta Callesa, przeważnie działaczy katolickich. Między innemi deportowani zostali dwaj biskupi meksykańscy.

— Miasto Alcacar Do Sal w Portugalji nawiedzone zostało przez trzęsienie ziemi. Obawiają się ,że liczba ofiar będzie znaczna.

— W Kassel tramwaj zapełniony pasażerami i gotowy do odjazdu podczas zmiany konduktorów i mechaników pozostał na chwilę bez opieki. Jakiś chłopiec wprawił nieccący tramwaj w ruch. Nikt z pasażerów nie potrafił zatrzymać rozpędzonego wagonu, który wyskoczył z szyn. Ze szczątków wagonu wydobyto zwłoki 9 pasażerów, zaś 11 jest ciężko rannych, a prawie wszyscy odnieśli lżejsze obrażenia cielesne.

— Niemiecki statek „Emden“ między wyspą Celebes i Japonją stwierdził głębokość 10.430 metrów. Jest to największa dotychczas stwierdzona głębokość morska.

— Porucznik Thoret rozpoczął wczoraj o godz. 5-tej pop. na samolocie lekkiego typu, zaopatrzonym w motor 40-to konny, lot Paryż—Moskwa bez zatrzymania się.

— Podczas procesu rozwodowego małżeństwa w przedmieściu Antrec (Francja) sąd przyznał małżonkowi prawo bicia żony, jeśli jej zachowanie to usprawiedliwi

— Według danych inżynierów państwowych przerwanie tamy w obrębie rzeki Atchafabaye, które spowodowało zalanie miasta Melwille, spowoduje uratowanie okręgu nad dolnym biegem Missisipi.

— W kopalni „Rodakowo“ w Zagłębiu Donieckiem zawaliła się część kopalni, przyczem zasypanych zostało 16 górników.

— W ciągu ostatnich 24 godzin ożywiła się działalność Wezuwjusza. W odległości kilkudziesięciu kilometrów od wulkanu słychać groźne pomruki. Z krateru jest wyrzucana lawa na wysokość 100 metrów.

— Z Tallina donoszą: Auto z 4 pasażerami na skutek niefortunnego zakrętu wpadło do morza.

— W Sarawak (angielska część Borneo), w czasie manifestacji i starcia z policją, zostało zabitych 20 osób i kilkadziesiąt rannych.

Miejski Urząd Poboru Opłat i Podatków Pośrednich w imieniu Gminy m. Krakowa rozpisuje niniejszem

Publiczny Przetarg

na wykonanie nadbudowy domów administracyjnych na Centr. Targowicy na zwierzęta rzeźne, położonych przy ul. Rzeźniczej L. 4—6, tudzież na adaptacje wewnętrzne w tychże domach.

Uprawnieni przedsiębiorcy budowlani mogą oglądnąć plany budowy oraz pobrać formularze ofertowe za zwrotem kosztów po 3 zł. od każdego formularza na jeden budynek, od dnia 23. maja br., w Biurze technicznem Miejskiego Urzędu Poboru, ul. Kopernika L. 1, I. p., drzwi Nr. 13, w godzinach urzędowych od 10—12 przed południem.

Oferty należy składać w tymże Biurze do dnia 3 czerwca br., godz. 12-ta w południe, poczem odbędzie się publiczne otwarcie ofert w kancelarji Naczelnika Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, parter, drzwi Nr. 2.

Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Kasie M. U. P. wadjum w wysokości najmniej 2 procent oferowanej kwoty w gotówce, papierach wartościowych lub w liście gwarancyjnym jednego z banków.

**Miejski Urząd Poboru Opłat
i Podatków Pośrednich.**

W poniedziałek, dnia 23-go maja 1927 r.
o godzinie 5 popołudniu odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE
STOW. OGNISKA PRACY

w Krakowie, przy ul. Stolarskiej L. 15, I. p., na które najuprzejmiej zapraszamy wszystkich członków.

Na porządku dziennym:
1) Sprawozdanie za rok 1925/7
2) Sprawozdanie komisji kontrolnej
3) Wybór 10 członków Zarządu
4) Mianowanie członków honorowych
5) Wnioski i interpelacje.

Eliza Fraenklowa kierow. Ogniska Pracy — **Dr. Rafał Landau** przewodniczący

W razie braku pełnej liczby członków odbędzie się o godz. 5·30 drugie posiedzenie bez względu na ilość członków